LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO XV. LJUBLJANA, JANUAR 1974 ŠTEVILKA 1

Samoupravna praksa

TOVARNIŠKI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV JE NA SVOJI ZADNJI RAZŠIRJENI SEJI V DRUGI POLOVICI MESECA DECEMBRA RAZPRAVLJAL O NEKATERIH POLITIČNIH VIDIKIH NADALJNJEGA UVELJAVLJANJA USTAVNIH DOPOLNIL V NAŠEM PODJETJU. RAZEN TEGA SO UDELEŽENCI PREJELI INFORMACIJO O INTEGRACIJSKEM GIBANJU SLOVENSKE STROJEGRADNJE, KATERE NOSILEC JE NAŠE PODJETJE.

NAJBRŽ BI BILO ODVEČ PONAVLJATI IN PRIKAZOVATI REZULTATE UVELJAVLJANJA DELAVSKIH USTAVNIH DOPOLNIL V PRAKSI V NAŠEM PODJETJU. ČLANI KOMITEJA IN VSI, KI SO BILI NA SEJI PRISOTNI, SO PREJELI TEMELJIT PREGLED DELA PRI URESNIČEVANJU USTAVNIH DOPOLNIL IN UVELJAVLJANJU TOZD V LITOSTROJU ŽE PREDČASNO.

Vsi udeleženci seje naj se vključijo na osnovi obeh dokumentov v razpravo in s tem pripomorejo sooblikovati podano politično oceno — je uvodoma poudaril tov. Zvonimir Volfand, dipl. ing. — predsednik komisije za družbeno ekonomske odnose pri TK ZK Litostroj.

Minilo je že več kot dve leti prizadevanj delovnih ljudi, posebno komunistov pri uveljavljanju zapisanih norm na novih ustavnih načelih v praksi. Takrat, ko smo med prvimi delovnimi organizacijami skušali 21. in 22. ustavno dopolnilo vključiti najprej v naše akte in izvesti v praksi, smo naleteli na nemajhno število težav. Samoupravna zakonodaja na tem področju še ni bila dorečena, saj so se šele oblikovali prvi obrisi nove ustave, ki natančneje določa nadaljnji potek uveljavljanja amandmajskih načel v praksi.

Bilo bi napačno, nezdružljivo z našimi principi, če bi politično oceno preveč posplošili, saj bi s tem zgrešili svoj namen. Pregled uveljavljanja UD v praksi v našem podjetju nam služi samo kot podlaga, da ocenimo, kako daleč so segli novi odnosi, po kakšni poti so izvršeni, kje smo naredili napake, kakšne so naše nadaljnje naloge, naloge delovnega človeka — samoupravljalca v bodoče. Torej — želimo čimprej preseči samo formalno plat uveljavljanja samoupravljanja.

Široke, dobro organizirane razprave o ustavnih dopolnilih in osnutkih obeh ustav v najrazličnejših okoljih in na vseh ravneh so zaključene. Na tej osnovi lahko ugotovimo, da ob sprejetju nove ustave ni pričakovati nobenih sprememb na področju »delavskih« dopolnil.

Komunisti smo skušali že na začetku delo zastaviti tako, da dvoumnosti, kompromise in ostale neodločene rešitve v kali preprečimo. Kakor je že rečeno, gre za rokovno uzakonitev novih odnosov, na osnovi katerih bo ali je že delno zasnovana zakonodaja, ki v celoti uravnava vsa področja družbenega življenja.

Naši novi instrumenti medsebojnih družbenih odnosov so že prestali dokajšnjo prakso preverjanja smotrnosti, učinkovitosti itd. Uveljavili so se kot pravila, s pomočjo katerih smo uspešno in uspešneje kakor doslej reševali mnoge probleme naših odnosov. Pri tem mislimo na instrumente, sporazumevanja, dogovarjanja, samoupravno solidarnost, samoupravno načrtovanje, ki so in bodo zamenjali oblike tehnokratskega in birokratskega dirigiranja. To pomeni, da je treba brez lažne zaskrbljenosti za prihodnost, hrabro in odločno reševati še tako delikatna vprašanja.

Najbrže je prav, da takoj poudarimo, da smo bili v našem podjetju v tem smislu odločni in radikalni. Toda tudi vnaprej mora postati odločnost in akcija jamstvo, da bomo ustavne cilje čimpreje uresničili. To je posebno pomembno za našo osnovno »bazo«, kjer bomo z manj obotavljanja skušali spremeniti odnose in uvajati nove, ki bodo odraz resničnih hotenj.

Dveinpolletna prizadevanja pri uveljavitvi in iskanju rešitev, s katerimi bodo kar najbolj uveljavljeni »novi odnosi« so skorajda že pri kraju. Hitro je potekel rok, zadovoljni so predvsem tisti, ki so čas racionalno izkoristili. Analiza razmer in iskanja v okolju, kamor pripadamo (Ljubljana) kaže, da bo zelo malo takšnih, ki bodo formalno problematični. Mnogi pričakujejo rešitev v podaljšanju roka, kar je prav gotovo utvara. Vsekakor bi bilo politično zmotno formalno regulirane primere posplošeno oceniti kot uspešne, tiste, ki formalnostim niso zadostili pa apriori oceniti za neuspešne. Samo dejansko dosežena resnična stopnja samoupravnih odnosov, pravilno oblikovana vloga delavca — samoupravljalca je lahko pravo merilo uspešnosti. Naj omenimo naš položaj v podjetju. Ne moremo mimo dejstva in ugotovitve, da naša tako samoupravna praksa, kakor organiziranost in delo družbenopolitičnih organizacij v podjetju poteka že dalj časa v duhu in po načelih politike zveze komunistov. Prav tako lahko ocenimo, da formalna ureditev in zapis vseh sprejetih odločitev ter doseženih sprememb ni dosegla povsod enake stopnje. Prav sedaj smo pred potrditvijo številnih aktov, ki bodo opredeljevali dogovorjene odnose. Pri tem ne smemo pozabiti na naša dosedanja opozarjanja in ocene, ki govore o splošni kasnitvi zakonodaje na tem področju. Prav zato smo bili primorani v določenih primerih akte uskladiti in jih prilagoditi novejšim dopolnilom.

Pred nami so pomembni dogodki v zvezi komunistov, saj se intenzivno pripravljamo na kongres ZKJ in ZKS. Področje sprememb družbeno ekonomskih in samoupravnih odnosov, zasnovanih na novi ustavi, bo na tem kongresu še posebej pomembno. Gre za opredelitev vloge ZK pri uveljavljanju stališč v praksi. Pravilen razvoj zastavljenih nalog je osnovno področje nalog komunistov. Prizadevanja morajo sloneti na idejno popolnoma jasnih temeljih. Komunisti si v sedanjem obdobju razvoja naše družbe ne moremo zamisliti, da bi prišlo do idejnih razhajanj, saj bi s tem ne samo oslabili svojo vlogo, pač pa v tem primeru ne bi več predstavljali vodilne vloge v razvoju novejših družbenih odnosov. Aktiven odnos komunistov pri uveljavljanju ustavnih dopolnil v praksi moramo še povečati. Pasivne opazovalce, ki so včasih prefinjeni borci za samoupravne pravice brez dolžnosti, moramo usmeriti na pravo pot. Dosedanja politična praksa in rezultati prikazujejo, da smo dosegli dobre rezultate. Uveljavila se je nova mentaliteta delovnih ljudi, saj se samoupravljalci vse bolj čutimo dolžni odločati o vseh važnejših stvareh, ki se nas direktno dotikajo. Izoblikovali so se zelo dobri temeljni medsebojni odnosi na osnovi solidarnosti vsega podjetja. Oblike medsebojnih dogovarjanj o vseh pomembnejših problemih med TOZD so postale naša vsakdanja praksa. Vse to se dogaja v času, ko načini reševanja problematike v podjetju niso nikjer podrobneje zapisani. V samoupravnem odločanju je prisotna visoka stopnja politične zavesti in čuta odgovornosti predvsem, ko gre za vprašanja, ki so najbolj občutljiva, kot so: delitev dohodka in osebnih dohodkov, kadrovska politika itd., nadalje naj omenimo pozitivno poslovno vzdušje in delavni polet prav takrat, ko nam ne gre najbolje. Že sedaj ugotavljamo, da se nam ni potrebno bati dosledne uveljavitve ustavnih ciljev. Posebno velja omeniti odnose v TOZD, kjer so se samoupravni organi in druge oblike neposrednega samoupravljanja — kot so zbori delovnih ljudi, zelo uveljavili.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zbor delovne skupnosti TOZD IVET, kjer so razpravljali o statutu svoje temeljne organizacije

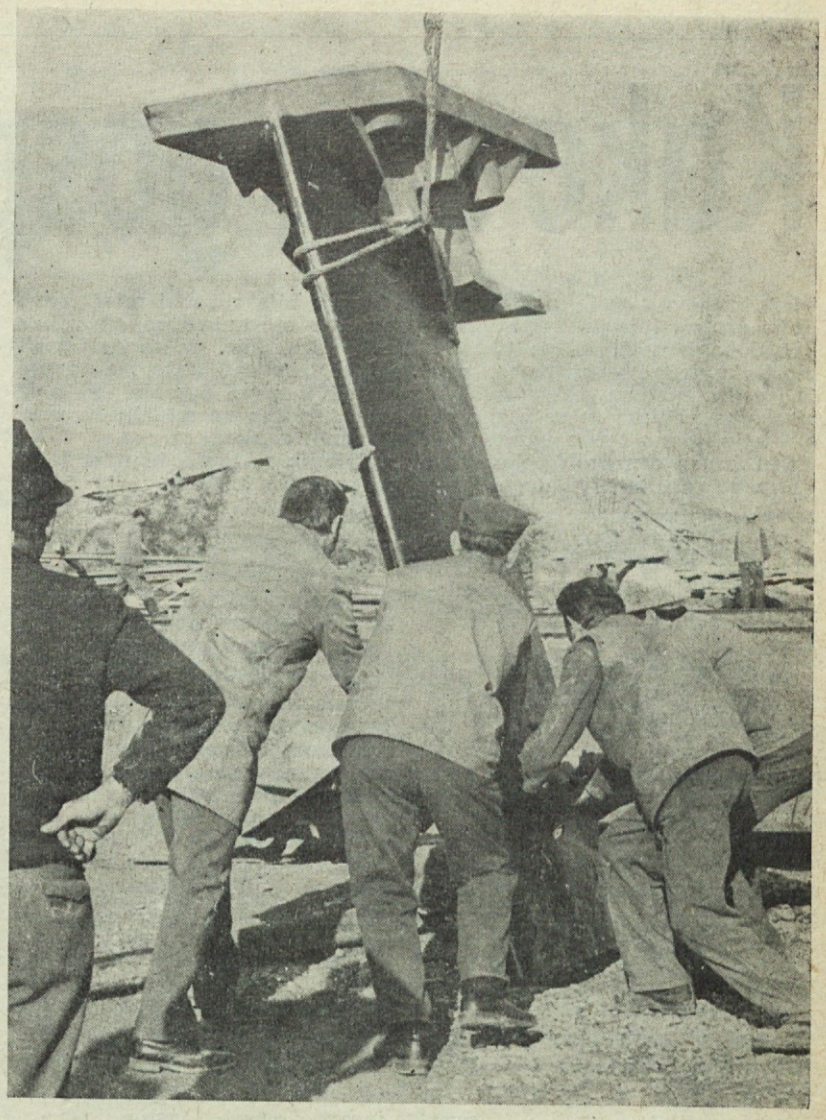

Na gradbišču HE Varaždin

NOVOLETNA POSLANICA

DECEMBRSKI ZBORI, NA KATERIH SO DELAVCI SPREJELI STATUTE TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA TER SKLEPALI O SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU TEMELJNIH ORGANIZACIJ, IMAJO PO MNENJU NEKATERIH TAK POMEN, KOT GA JE IMELA UVEDBA SAMOUPRAVLJANJA V LETU 1950. ZATO JE TUDI SVEČANA SEJA DELAVSKEGA SVETA PODJETJA OB KONCU LETA IMELA PRAV POSEBNO OBELEŽJE. TEDAJ SO PREDSEDNIKI SVETOV TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN NJIHOVI INDIVIDUALNI IZVRŠILNI ORGANI PODPISALI SAMOUPRAVNI SPORAZUM TOZD, KI POLEG STATUTOV TOZD POMENI TEMELJNI AKT NA POTI K UVELJAVITVI NOVE USTAVE.

OB TEJ PRILOŽNOSTI JE OB ZAKLJUČKU LETA GENERALNI DIREKTOR SPREGOVORIL TUDI O PERSPEKTIVAH LITOSTROJA IN DEJAL:

Zdi se mi, da je kaj malo časa preteklo, kar smo si pred letom dni voščili uspešno novo leto. Menim, da se v tem letu ni zgodilo ničesar takega, da bi nas spravljalo v slabo voljo, prej bi se upal trditi obratno. Kljub strašno razgibanemu in negotovemu položaju v svetu ter ne preveč blestečim pogojem za nemoteno in uspešno delo pri nas v Jugoslaviji, Litostroj teh zunanjih težav ni preveč občutil. Seveda ne morem ob tem mimo dviganja cen, ki se je pojavilo po vsem svetu, ob tem pojavu pa smo žal popolnoma brez moči. Kar se tiče proizvodnje Litostroja, imam vtis, da je to leto uspešnejše od prejšnjih, da smo v marsičem napredovali, kar navsezadnje kaže tudi vse večja proizvodnja. V letošnjem letu smo že uvedli notranje poslovanje urejeno po TOZD. Prav ta sprememba poslovanja je povzročila, da je vse odločanje bolj decentralizirano kot doslej. Sveti TOZD so prevzeli celo vrsto kompetenc, ki so jih doslej imeli osrednji samoupravni organi. Ugotavljam tudi, da je prevzemanje tega dela potekalo z vso potrebno delovno odgovornostjo in treznostjo, tako da med centralnimi organi in TOZD ni prišlo do nikakršnih sporov, prav tako pa ni prišlo do nobenih nesoglasij med samimi TOZD. Pravzaprav do teh samoupravnih sprememb ni prišlo tako nenadoma, da bi nas to presenetilo in bi bili zaradi tega v nekakšni zadregi in bi zaradi tega trpelo delo, ne, lahko trdim, da so se posamezni načini postopkov uveljavili že prej in se seveda vse bolj uveljavljajo in krepijo.

Ob novem letu lahko gledamo v prihodnost s še večjim optimizmom kot doslej. Ko poskušam opredeliti novo kratkoročno obdobje gospodarstva, gledano predvsem s stališča našega kolektiva, ugotavljam, da so mednarodni zapletljaji ter energetske krize v Jugoslaviji, Litostroju samo odprli vrata za povečano proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja električne energije so se pospešeno pričeli pripravljati na gradnjo vedno večjega števila elektrarn, kar doslej še nismo vsaj v taki meri opazili. Seveda ne bodo gradili le samostojnih elektrarn, ampak tudi posamezne neodvisne agregate, ki potrebujejo dieselske motorje. Prav tako je vsepovsod opaziti pospešeno modernizacijo mnogih gospodarskih dejavnosti. Industrija je prevzela prioritetno mesto trgovini in zato lahko pričakujemo, da bomo namesto dosedanjih skrbi, kaj bomo jutri vzeli v roke, lahko resno načrtovali vse večje zmogljivosti naše proizvodnje, saj bomo le tako lahko sledili razvoju družbene ekonomike in hitremu povečanju delavskih potencialov. Števila zaposlenih seveda ne moremo povečati, a povezovanje z drugimi kolektivi bo prav gotovo že v tem letu pripomoglo k izpolnitvi vseh tistih nalog, ki smo si jih zadali.

Menim, da lahko vsi Litostrojčani z dokajšnjo mero samozavesti gledamo v prihodnost in upamo, da bo naslednje leto še uspešnejše od prejšnjega. Ob koncu bi vam še najiskreneje čestital in zaželel vso srečo in dobro počutje v novem letu.

Kako smo gospodarili

Naša poslovna politika v preteklem letu je bila v veliki meri posvečena proizvodnji, predvsem problemom izpolnjevanja sprejetih rokovnih dobav, kadrovski politiki, kvaliteti proizvodnje, proizvodni storilnosti in drugim ukrepom, kateri naj bi izboljšali naše poslovanje. Ali je intenzivnost dela naših proizvodnih grup dosegla cilj naše poslovne politike in ustvarila zadostna sredstva za nadaljnji razvoj podjetja, bomo točno ugotovili iz bilančnih zaključkov.
Eden izmed osnovnih pokazateljev začrtanih smernic, ki nam je že znan, so rezultati fizičnega obsega proizvodnje, in sicer:

	Doseženo v letu 1973 %	Odnos nasproti letu 1972 %
Domači trg	101,2	119,4
Izvoz	65,3	134,3
Osnovna proizvodnja	91,0	122,2

Iz prvih okvirnih ocen vidimo, da je finančni načrt za leto 1973 dosežen 91,0 %, nasproti letu 1972 pa 122,2 %. Fakturirana realizacija v letu 1973 je potekala bolj skladno z načrtovano kakor proizvodnja in blagovna realizacija finančnega obsega.

Osebni dohodki. Koliko osebnih dohodkov smo izplačali v letu 1973 nasproti planiranim in koliko nasproti letu 1972, si oglejmo s številkami.

Letni načrt OD 1973	Izplačila OD 1973	% 2:1	Izplačila OD 1972	% 2:4
86,438.250,00	86,196.479,58	99,7	74,825.830,97	115,2

Iz pregleda vidimo, da smo z izplačili osebnih dohodkov v letu 1973 na ravni planiranih. V primerjavi z izvršeno proizvodnjo in fakturirano realizacijo smo osebne dohodke presegli. Nasproti letu 1972 smo osebne dohodke presegli za 15,2 %.

Povprečni letni osebni dohodek v letu 1973 znaša 27.355,28 din, povprečni mesečni osebni dohodek v letu 1973 pa znaša 2.279,60 dinarjev. Prehod podjetja v letu 1973 na TOZD je v temelju spremenil ekonomske osnove na realnejšo možnost obračuna OD po TOZD.

S E

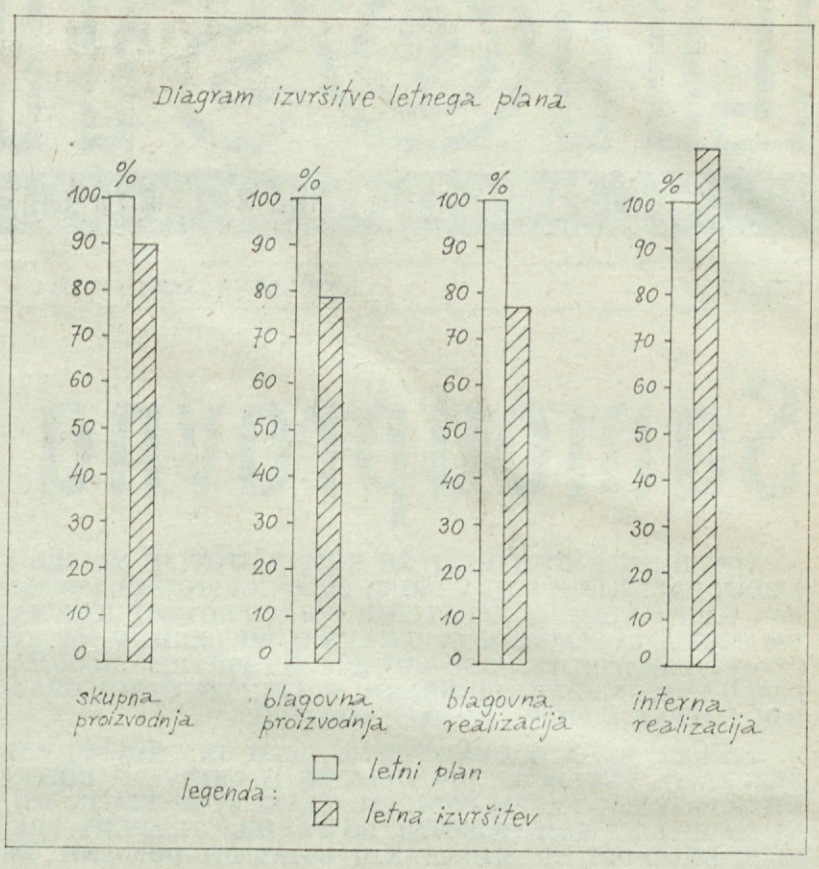

Skupne proizvodnje, to je proizvodnje, ki je bila dovršena in z odpremnim obvestilom predana odpremi ali v skladišče finalistov.

Blagovne proizvodnje, to je proizvodnje, ki je namenjena prodaji, ni pa nujno, da je odpremljena.

Blagovne realizacije, to je tisti del blagovne proizvodnje, ki je odpremljen, to se pravi, da je proizvod zapustil naše podjetje.

Interne realizacije, to je tisti del proizvodnje, ki je namenjen za izdelavo oziroma finaliziranje naših osnovnih proizvodov.

Rezultate fizičnih pokazateljev skupne in blagovne proizvodnje, blagovne in interne realizacije za celotno podjetje ter skupno proizvodnjo po proizvodih in TOZD — ponazarjamo v naslednji tabeli:

(v tonah)

Naziv proizvoda	Načrt 1973	Izvršitev 1973	% 3:2	Izvršitev 1972	% 3:5
Vodne turbine	2400	1468,8	61,2	1327,7	110,6
Črpalke	900	643,1	71,5	863,4	74,5
Žerjavi in reduktorji	800	916,5	114,6	1360,5	67,4
Oprema za cementarne	150	171,5	114,3	238,6	71,9
Hidravlične stiskalnice	1100	1174,2	106,7	902,1	130,2
Strojni deli	750	468,9	62,5	582,9	80,4
Diesel motorji	1200	1040,2	86,7	730,8	142,3
Talna transp. sredstva	2200	1311,0	59,6	1901,1	69,0
Orodje	130	131,3	101,0	147,3	89,1
TOZD FI	9630	7327,8	76,1	8060,6	90,9
Jeklena litina	3400	3458,7	101,7	3648,2	94,8
Ulitki sive litine	2200	2254,2	102,5	2002,9	112,5
Ulitki specialne litine	900	904,8	100,5	1095,2	82,6
Zvarjenci	3500	3360,6	96,0	3594,4	93,5
Odkovki	300	358,0	119,3	358,5	99,9
TOZD PI	10300	10336,3	100,3	10699,2	96,6
Kisik	850	919,9	108,2	957,9	96,0
TOZD IVET	850	919,9	108,2	957,9	96,0
Tiskovine	10	8,3	83,0	16,2	51,2
TOZD ZSE	10	8,3	83,0	16,2	51,2
Skupna proizvodnja	20790	18592,3	89,4	19733,9	94,2
Blagovna proizvodnja	14080	11096,0	78,8	12090,8	91,8
Blagovna realizacija	14080	10822,8	76,9	12228,6	88,5
Interna realizacija	6710	7503,6	111,8	7652,4	98,1

Iz tabele vidimo, kako smo dosegli začrtano smer proizvodnje za celotno osnovno dejavnost le z 89,4 % — nasproti letu 1972 94,2 %. Pri TOZD finalnih izdelkov je načrt dosežen 76,1 % — nasproti letu 1972 pa 90,9 %. Najslabše rezultate opažamo pri proizvodnih grupah: talni transport, deli strojev in črpalke; pri teh proizvodnih grupah je delno vzrok nizke proizvodnje prioriteta drugih — za nas finančno važnejših naročil — proizvodov, katerih ne delamo serijsko na zalogo in so z naročili pokriti. Planske zadolžitve niso dosežene bodisi iz subjektivnih ali objektivnih razlogov, zato ne smemo prezreti dejstva, da na izvršenem obsegu količinske proizvodnje temeljijo finančni rezultati, in s tem v zvezi osebni dohodki. Da bi dosegli boljše rezultate, je potrebna angažiranost vsake TOZD oziroma združenega podjetja.

Pri TOZD polizdelkov količinska proizvodnja zvesto spremlja začrtano smer. Tu je proizvodni načrt dosežen 100,3 %, izpolnitev 1973 nasproti 1972 pa 96,6 %. To je dober rezultat, vendar ne smemo biti povsem zadovoljni glede kvalitete odlitkov. Upamo in želimo, da bi se v letu 1974 tudi kvaliteta izboljšala in da bi pri TOZD polizdelkov ter TOZD finalnih izdelkov dosegla zaželeni namen.

Izpolnitev načrta skupne in blagovne proizvodnje ter blagovne in interne realizacije za celotno osnovno proizvodnjo ponazarjamo na stolpičastih grafikonih.

Ko že delamo obračun s preteklostjo, bomo pogledali naše proizvodne rezultate še za nazaj, to je prav na začetek obratovanja naše gospodarske organizacije. Oglejmo si osnovni podatek, to je proizvodnjo v tonah, število zaposlenih po letih in koliko ton je bilo proizvedenih na zaposlenega!

Leto	Proizvodnja v tonah	Število zaposlenih	Ton na zaposlenega
1947	1291	617	2,1
1948	2732	809	3,4
1949	4631	1278	3,6
1950	3825	1472	2,6
1951	3244	1408	2,3
1952	6361	1546	4,1
1953	7532	1770	4,3
1954	9375	2015	4,7
1955	9937	2164	4,6
1956	9667	2189	4,4
1957	11351	2293	5,0
1958	12164	2412	5,0
1959	17176	2546	6,7
1960	17040	2739	6,2
1961	19151	3126	6,1
1962	20181	3267	6,2
1963	21153	3445	6,1
1964	21648	3660	5,9
1965	22587	3658	5,9
1966	18896	3432	5,5
1967	17306	3195	5,4
1968	18316	3128	5,9
1969	17833	2984	6,0
1970	19704	3208	6,1
1971	20025	3233	6,2
1972	19734	3192	6,2
1973	18592	3133	5,9

Zgornja tabela nam prikazuje okvirno sliko naših delovnih naporov po letih, in to v tonah na zaposlenega. Proizvodnost v tonah na zaposlenega v letu 1973 je nekoliko nižja od prejšnjih let.

Fakturirana realizacija. Poslovno leto 1973 finančno še ni zaključeno. Točne rezultate finančnega poslovanja bomo imeli na voljo šele po zaključnem računu. Prve ocene finančnega poslovanja oziroma fakturirane realizacije kažejo naslednje rezultate:

Premišljeno v leto 1974

OB USPEŠNIH POSLOVNIH REZULTATIH TOZD PI V LETU 1973 JE PRVENSTVENA NALOGA V LETOŠNJEM LETU RAST PRODUKTIVNOSTI, A OBENEM NAS TARE ZASKRBLJENOST OB DOSEDANJEM ASORTIMENTU NAROČIL.

Vse strokovne in organizacijske zmogljivosti so bile posvečene realizaciji planskih nalog, ki smo jih v TOZD PI realizirali s 100,3 %. Dejstvo je, da so rezultati dela in vrednost točke spodbujali delavce proizvajalce k izpolnjevanju delovnih nalog. Omenimo pa naj, da smo na proizvod-

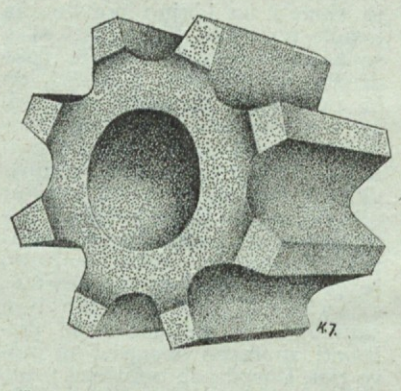

nih sestankih po obratih pravilno ocenili rezultate dela in predvidene naloge, izmenjali mišljenja, kar je vse spodbudilo k večji zainteresiranosti za delo. Želja nas vseh je, da bi ustvarili dobre odnose ob spoznavanju dolžnosti in pravic delavca. Le-ta naj se zaveda, da upravlja z rezultati svojega dela in da so ti lahko spodbuda za nadaljnje uspešno delo.

Pred neposrednimi proizvajalci in organizatorji proizvodnje se nenehno pojavljajo vse večje zahteve za boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti sredstev, materiala, delovnega časa, transporta itd. ob enakih delovnih pogojih in z zastarelimi stroji in napravami. Povečanje letošnjega plana za 200 ton v TOZD PI zahteva večjo produktivnost dela in razvijanje boljših organizacijskih oblik dela. Zato moramo pravilno vrednotiti delo. Vedeti moramo, da je delavec tisti, ki upravlja s sredstvi za proizvodnjo in ustvarjenim dohodkom, ki temelji na dejanskih delovnih rezultatih.

Kako smo izpolnili planske naloge v decembru in celotne v letu 1973, je razvidno iz pregleda proizvodnje.

Livarna jeklene litine je izpolnila letni plan s 101,7 %. Interna proizvodnja je bila po dinamičnem planu izvršena s 126,8 % ali 1776,2 t, pri čemer ugotavljamo, da je plan za 1973. leto znašal 1400 ton. Na področju blagovne proizvodnje smo nekoliko zaostali, tako da smo od planiranih 2000 ton realizirali 1682,5 tone ali 84,1 %. Decembrski plan smo realizirali z 82,1 %, ali od planiranih 310 ton smo realizirali 254,8 tone. Od tega smo finalizirali za interno proizvodnjo 124,2 tone od planiranih 143 ton in 130,6 za blagovno proizvodnjo od planiranih 167 ton.

Livarna sive litine je izpolnila lanskoletni plan s 102,2 %, od katerih je blagovne proizvodnje realizirane 686,4 tone ali 68,6 % od planiranih 1000 ton, in interna s 130,5 % ali 1568,3 tone od planirane realizacije 1200 ton. Na področju specialne litine naročila za interno proizvodnjo v letu 1973 niso znašala planiranih 50 ton, tako da je plan realiziran z 91,2 odstotka ali 45,6 t. Na področju blagovne proizvodnje je dinamični plan realiziran s 101 % ali 859,3 tone od planiranih 850 ton.

Na področju zvarjencev smo plan izpolnili s 96 % ali 3360,5 t od planiranih 3500 ton. Dejstvo je, da so se v obratu pločevinarne srečavali z vrsto težav, ki so vplivale na njihove rezultate. Naj poudarimo, da so decembrski dinamični plan izpolnili s 103 odstotki, od planiranih 326 ton pa so realizirali 335,5 tone.

Kovačija je z odkovki izpolnila letni plan, tako da so od skupno planiranih 300 ton realizirali 358,1 t, kar znaša 119,2 %. Ob dinamičnem planu za mesec december 27 ton pomeni realizacija 26 ton ali 96,3 %.

V modelni mizarni je letni plan znašal 100.000 Nč in je realiziran s 100.281 Nč, kar znaša 100,3 %.

Iz pregleda TOZD PI je razvidno, da je plan meseca decembra izpolnjen s 93,7 %, od planiranih 941 ton so izvršene 883,4 tone.

TOZD PI je izpolnil letni plan s 100,3 %. Blagovna proizvodnja je po dinamičnem planu realizirana s 83,8 %, medtem ko je interna proizvodnja izvršena s 110,2 %, pri čemer ugotavljamo, da je od planiranih 6450 ton realiziranih 7108,7 ali 110,2 % interne proizvodnje.

Dejstvo je, da kljub dobrim rezultatom dinamičnega in celotnega plana nismo krili potreb po ulitkih v interni in blagovni proizvodnji.

V letu 1974 je plan povečan za 100 ton jeklenih ulitkov, za 400 ton ulitkov iz sive litine in znižan v pločevinarni za 300 ton, kar nas obvezuje ob tako povečani dinamiki in vrsti spremljajočih težav, da vložimo maksimalne napore v začetku leta za čimboljše finančne in količinske rezultate v TOZD PI.

-SI-

Pregled proizvodnje TOZD-PI v mesecu decembru 1973 in kumulative za leto 1973

		december 1973 plan	izvršeno	%	kumulativa 1973 plan	izvršeno	%
JEKLENA LITINA	Final.	143	124,2	87,0	1400	1776,2	126,8
	Blagov.	167	130,6	78,2	2000	1682,5	84,1
	Skupaj	310	254,8	82,1	3400	3458,7	101,7
SIVA LITINA	Final.	105	147,8	140,5	1200	1568,3	130,5
	Blagov.	95	53,9	56,7	1000	686,4	68,6
	Skupaj	200	201,7	100,8	2200	2254,7	102,2
SPECIALNA LITINA	Final.	4	14,1	350,2	50	45,6	91,2
	Blagov.	74	51,3	69,4	850	859,3	101,0
	Skupaj	78	65,4	83,3	900	904,9	100,6
ZVARJENCI	Final.	326	335,5	103,0	3500	3360,5	96,0
ODKOVKI	Final.	27	26,0	96,3	300	358,1	119,2
SKUPNO TOZD-PI	Final.	605	647,6	107,0	6450	7108,7	110,2
	Blagov.	336	235,8	70,0	3850	3228,2	83,8
	SKUPAJ	941	883,4	93,7	10300	10336,9	100,3
MODELI		9000	6970	77,4	100,000	100.281	100,3

Izpolnjevanje plana v TOZD FI

OB KONCU POSLOVNEGA LETA ŽAL NE MOREMO REČI: NA CILJU SMO, TEMVEČ LE — ČAS SE JE IZTEKEL. ČE BI NAMREČ V DVANAJSTIH MESECIH PRISPELI NA CILJ, BI BIL NAŠ DIAGRAM POPOLNOMA ČRN, TAKO PA, KOT VIDIMO, SO SE LE ŠTIRJE ČRNI STOLPIČI DVIGNILI DO VRHA, OSTALIH PET — IN ŠESTI KOT SKUPNI — PA SO KAR PREVEČ ZAOSTALI ZA CILJNO ČRTO. SEDAJ BODO STOPILI V AKCIJO MERILCI, KI BODO VSE NATANČNO IZMERILI, STEHTALI IN PREŠTELI, KAKŠNE POSLOVNE REZULTATE SMO V LETU 1973 DOSEGLI. SKRATKA, IZDELALI BODO POSLOVNO POROČILO.

Toda poslovno poročilo je natančna in zato zamudna stvar. Ko bo gotovo, bomo mi že globoko v letu 1974. Zato se tokrat zadovoljimo le s prvo informacijo — o količinski izpolnitvi plana, in s pomočjo nje poizkusimo oceniti uspešnost minulega leta. Še prej pa si oglejmo, kakšne številčne rezultate smo sploh dosegli. Navajamo jih v odstotkih od celoletnega plana:

žerjavi	113,9 %
cementarne	113,5 %
preoblikovalni stroji	106,7 %
orodje	101,0 %
Diesel motorji	86,9 %
črpalke	72,5 %
strojni deli	62,3 %
turbine	61,2 %
talni transport	59,5 %
TOZD FI — skupno	76,1 %

Na podlagi gornjih rezultatov bi formalno lahko ugotovili, da smo pri štirih proizvodih izpolnili letni plan, pri ostalih petih pa ne. In prav tako bi formalno lahko izjavili, da so bili doseženi slabi rezultati. To bo tudi marsikdo izjavil. V TOZD FI smo sicer nekoliko drugačnega mnenja in tudi objektivni analitik bi nam prav gotovo pritrdil.

Z gornjo slabo oceno bi se strinjali tudi mi, če bi imeli v letu 1973 že od 1. januarja dalje zagotovljene vse potrebne proizvodne faktorje, osnovna in obratna sredstva ter delovno silo točno v takšnem obsegu, ki ustreza predvideni izgotovitvi (9.630 ton) proizvodov. Pri gornjih treh pogojih, ki jih navaja vsaka učna knjiga, pa je potrebno upoštevati še četrtega, to je čas, ki je podan z datumom, rokom ali terminom. Upoštevajoč vsaj te štiri pogoje pa rezultati v letu 1973 niti niso bili tako slabi. Vsekakor pa ostane za analitike še dovolj dela, da ugotove, ali bi bili rezultati lahko boljši, in pa da privlečejo na dan vse zaviralne faktorje, ki so onemogočili boljše rezultate. Prepričani smo, da ne bodo ugotovili, da so proizvedene količine prav tiste in tolikšne, kolikor smo jih sposobni proizvesti. Verjamemo pa, da bo nekoliko težje pri določitvi zaviralnih faktorjev oziroma vplivov in posledic odločanja na končne rezultate. Menimo, da je prednje nujno ugotoviti oziroma se o tem dogovoriti, da ne bi o istih stvareh pisali tudi konec leta 1974.

Sedaj pa si poslovne rezultate leta 1973 poglejmo še nekoliko drugače, še od svetlejše strani. Odstotkovni pregled doseganja plana med letom je sicer zadostna informacija, je pa vsekakor premalo objektivna v količinskem pogledu, saj vemo, da smo letni plan opreme za cementarne v količini 150 ton izpolnili že v juniju mesecu. Letni plan talnih transportnih sredstev pa smo izpolnili komaj s 60 odstotki, toda kljub temu vsebujejo ti odstotki prek 1.300 ton viličarjev, bagrov, avtodvigal in elementov zanje.

Zato si oglejmo še dejansko proizvedene količine naših proizvodov:

turbine	1.468,8 t
talni transport	1.311,0 t
preoblikovalni stroji	1.174,1 t
Diesel motorji	1.043,2 t
žerjavi	911,8 t
črpalke	653,2 t
strojni deli	467,4 t
cementarne	170,3 t
orodje	131,3 t
TOZD FI — skupno	7.331,1 t

V primerjavi z odstotkovnimi rezultati imamo sedaj prav obratno sliko, na kar smo že v gornjem besedilu opozorili. Ko smo iskali odgovor na vprašanje, ali so rezultati leta 1973 dobri ali slabi, smo si pomagali s pregledom rezultatov tja nazaj do leta 1960. Če s pomočjo tega pregleda iščemo manjšo proizvedeno letno količino od količine v letu 1973, jo najdemo šele v letu 1961. Iz vidika samo takšne primerjave je bil torej lanskoletni rezultat slab. Seveda bi morali k ocenjevanju pritegniti še število zaposlenih, predvsem pa strukturo naših proizvodov. In četudi zanemarimo število zaposlenih, kajti ta podatek je največkrat »nečist«, bomo s pomočjo tako opredeljene primerjave le našli v letu 1973 nekatere dokaj ugodne rezultate. Oglejmo si nekatere.

Količina 1.469 ton turbin je največja v zadnjih petih letih. Občutno višje od nje pa so bile le v letih 1960, 1963, 1966, 1967 in 1968.

Talnih transportnih sredstev smo proizvedli 1.311 ton. Vsekakor pomembna količina z mnogo vloženega živega dela, ki je resda najmanjša v zadnjih šestih letih, toda z nebistvenimi razlikami. Priznati pa moramo, da so deli za talna transportna sredstva v proizvodnem procesu marsikdaj odstopili prednost proizvodnji Diesel motorjev.

Na tretjem mestu po proizvedenih količinah so preoblikovalni stroji. Pri njih smo s 1.174 tonami dosegli absolutni rekord. Saj nas je kar malo sram, če se spomnimo, da smo v letu 1960 zabeležili letno količino 62 ton. In ker se dobre stvari same hvalijo, gremo lahko z ocenjevanjem naprej. Le to naj še omenimo v zvezi s preoblikovalnimi stroji, da so tisti, ki jih še vedno imenujejo hidravlične stiskalnice, zelo daleč odmaknjeni od njih, a vseeno mnogo govorijo in pišejo o njih.

1.043 ton Diesel motorjev štejemo med boljše uspehe. Resda smo v letih 1965, 1967, 1968 in 1969 dosegli celo nekoliko boljše rezultate, toda leto 1973 je izjemno po tem, da je sledilo dvema sušnima letoma, ko smo proizvedli le 412 oziroma 731 ton. Stvar je jasna. Edino če omenimo še fizikalno zakonitost, da je ena tona Diesel motorjev enako težka kot ena tona kateregakoli drugega proizvoda, glede vloženega živega dela in vrednosti pa so občutne razlike.

Žerjavov smo proizvedli 912 ton. Pri žerjavih smo dosegli tudi najboljšo odstotkovno izpolnitev letnega plana. Toda proizvedena količina je mnogo preskromna v primerjavi s proizvedenimi količinami zadnjih dvanajst let. Resda je od naših proizvodov prav v žerjavogradnji konkurenca najhujša, toda ne moremo mimo dejstva, da so znašale skoraj celo minulo desetletje povprečno proizvedene letne količine okrog 2.000 ton in da so naši žerjavi sloveli po originalnih konstrukcijskih rešitvah in kvalitetni izdelavi. Tokrat napišimo le to, da so nam poznane rešitve kakor tudi nekateri stalno prisotni problemi, le pričeti jih moramo konkretno reševati.

Tudi črpalk smo proizvedli premalo — le 653 ton, v zadnjih štirinajstih letih najmanjšo količino. Tudi pri črpalkah se srečujemo z močno domačo in tujo konkurenco. Res je tudi, da so v proizvodnji nekatera večja naročila in da obstaja velik vložek v nedokončani proizvodnji. Toda te ugotovitve naj nam ne omogočajo izraziti mnenja, da pri črpalkah »pozabljamo« na dve bistveni stvari: črpalke praktično proizvajamo izključno iz domačih materialov in tudi vložena sredstva se baje najhitreje obračajo. Ali niso to v ekonomskem pogledu mikavne stvari?

Preostali so nam še strojni deli, oprema za cementarne in orodje. Orodja smo proizvedli 135 ton. Tu ne tekmujemo s tonažo, temveč z zahtevnostjo in kvaliteto. Z doseženimi rezultati smo zelo zadovoljni. Strojni deli predstavljajo v našem proizvodnem programu le dopolnilo. Proizvedli smo jih 467 ton. Čeprav le kot dopolnilna proizvodnja so strojni deli v posamični proizvodnji v ekonomskem pogledu zelo zanimivi, le da ne zavirajo osnovnega proizvodnega programa. O opremi za cementarne za lansko leto ni kaj govoriti. Izdelali smo le 170 ton raznih rezervnih delov zanje. Tudi v letu 1974 bo pri cementarnah manjši oddih in že se bomo znašli pred spoštljivim gigantom — cementarno Anhovo, ki pa je izražena z veliko tonažo.

Tako. Bežno smo pregledali rezultate našega dela v letu 1973, zavedajoč se, da le delno, saj smo se dotaknili samo količinske izgotovitve, za katero so podatki najhitreje dostopni. O finančnih rezultatih in drugih ekonomskih kazalcih pa bomo obveščeni prek poslovnih poročil. Prepričani smo, da je v gornji analizi moč najti dobrih in slabih stvari, pohval kakor tudi graj. Torej za vsakega nekaj, za vsakega svoje prgišče. Le dogovoriti se moramo, komu kaj.

V. N.

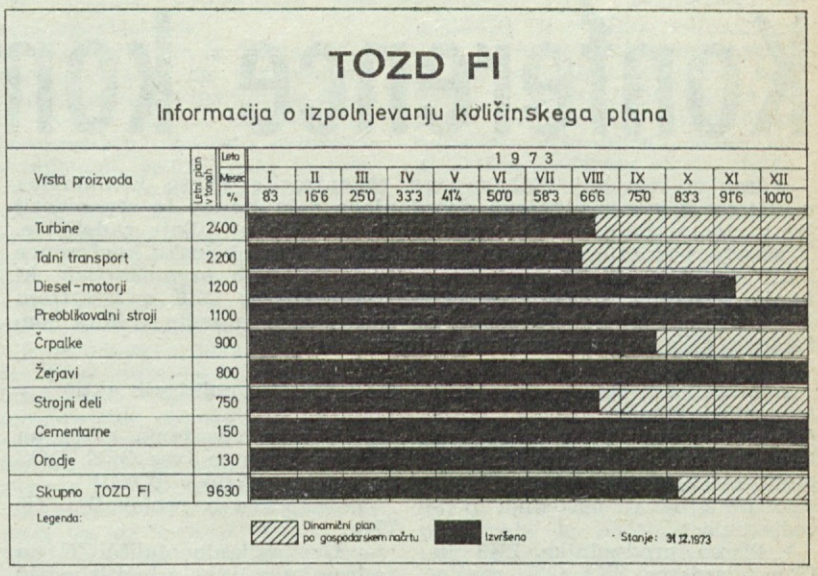

Pisali so...

Kako radi slišimo, če nas hvalijo. Prav tako nam je všeč, če preberemo pohvalne in spodbudne besede o naših uspehih doma in na tujem. Prav zato ponatiskujemo članek, ki je izšel v ljubljanskem Dnevniku z naslovom »Oprema za novozelandsko HE«.

V konkurenci mnogih najbolj znanih svetovnih družb v proizvodnji in montaži elektro opreme je beograjski »Progres« v sodelovanju s podjetjema »Litostroj« iz Ljubljane in »Rade Končar« ponudil najboljše pogoje ter bo izdelal in montiral opremo za hidroelektrarno na Novi Zelandiji v vrednosti okoli 14 milijonov dolarjev. Ta hidroelektrarna je prvi izmed treh objektov za velik hidroenergetski kompleks.

Predstavniki »Litostroja« so prek »Rade Končarja« poslali svoje strokovnjake na Novo Zelandijo zaradi določenih tehničnih podrobnosti, zatem pa bodo podpisali sporazum z investitorjem. Celotna oprema za hidroelektrarno mora biti izdelana in poslana do konca leta 1975.

Ta posel je bil dodeljen »Progresu« tudi zaradi tega, ker je dobil investitor zelo ugodna poročila o pošiljki in montaži opreme za hidroelektrarno Mangapapa, ki so jo prav tako opremila jugoslovanska podjetja. To novozelandsko hidroelektrarno so izročili namenu septembra leta 1972.

Letna konferenca mladine v ICL

V sredo, 9. I. 1974, je bila mladinska letna konferenca aktiva izobraževalnega centra Litostroj. Konferenci so prisostvovali delegati vseh razredov — iz vsakega razreda po pet, predsednik konference aktiva mladih delavcev v Litostroju tov. Janez Elikan, tov. direktor in vodja delavnic ICL ter mentor mladinske organizacije tov. Jože Lukanc in mentor šolske skupnosti tov. Janez Štrumbelj.

Dosedanji predsednik aktiva tov. Zvonimir Mučič je poročal o delu mladinskega aktiva za preteklo obdobje. Predstavnik doma učencev ICL pa je prebral poročilo o delu komisije aktiva v domu. Iz poročil je bilo razvidno, da so se mladinci lotili dela načrtno, vendar v nekaterih primerih premalo zagnano. Mladinci na šoli so si najprej postavili kot glavni cilj organizirati aktiv ZMS. Mladinski aktiv je pomagal organizirati šolsko športno društvo, ki je iz skromnih začetkov na koncu preteklega šolskega leta razvilo dejavnost in organiziralo tudi memorial v spomin na tragično preminulega učitelja telesne vzgoje Milana Kebra. Koordinirali smo delo »Glasa mladih«, ki je redno izhajal. Vodili smo in vzgajali mlade v okviru mladine Rdečega križa Slovenije. Poleg tega smo se ukvarjali z aktualno problematiko na šoli. Za vse učence smo pripravili predavanja iz cikla »Šola za življenje«. Predstavniki aktiva so se udeležili vseh seminarjev in predavanj in akcij, ki jih je pripravila mestna konferenca mladine. Med drugim smo se udeležili posvetov v Bohinju in Portorožu.

V povezavi s šolsko skupnostjo smo organizirali mladinsko delovno brigado na Soriški planini. Čeprav nam je nagajalo vreme in pravne zadeve okoli gradnje žičnice niso urejene, smo izpolnili pričakovanja.

Glavna naloga naših mladincev je učenje. 12 učencev naše šole je prejelo priznanja za zelo dober učni uspeh, ki jih podeljuje republiška konferenca ZMS. Vendar pa z uspehom vseh učencev ne moremo biti zadovoljni; učenju bomo morali posvetiti več pozornosti.

Iz poročila komisije doma učencev ICL je razvidno, da so

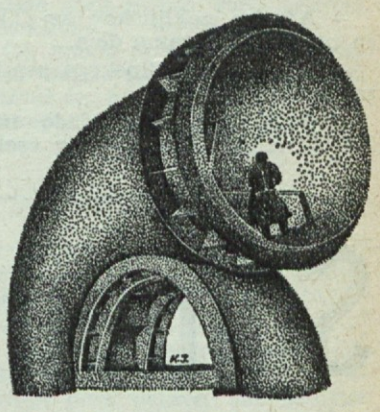

se mladinci v domu dobro organizirali, kajti aktivi v domovih so se v letošnjem letu prvič organizirali. Takoj na začetku leta so izvolili predsedstvo, ki se je lotilo konkretnih nalog. Predvsem se ukvarjajo z izvedbo domske samouprave in organizirajo predavanja. V domu učencev ICL delujeta zelo aktivno klub OZN in taborniška organizacija. Učenci doma sodelujejo z učenci ostalih domov na športnem in ostalih področjih.

Po poročilih se je razvila razprava. V njej so sodelovali delegati, tov. Elikan in prisotni tovariši iz šole. Predlagali so večje sodelovanje aktiva s tovarniškim aktivom. Mladinci so zlasti poudarili potrebo po izgradnji telovadnice, ki bi omogočila boljše izvenšolsko delovanje učencev in reden pouk telesne vzgoje.

Nato je bilo izvoljeno novo predsedstvo, ki se je razširilo na 21 članov — po en član iz vsakega razreda. Izvolili smo tudi 10 delegatov za konferenco aktiva mladih delavcev tovarne Litostroj. V predsedstvo tega aktiva smo izvolili štiri delegate.

Delovni predsednik Anton Anderlič je zaključil konferenco z željo, da bi se mladinska organizacija z uspehom lotila nalog, ki so pred njo.

SEJA

Predsedstvo Zveze mladine Litostroj se je v četrtek, 27. decembra 1973, sestalo na 7. redni seji, ki je bila hkrati tudi razširjena seja. Obravnavali smo delo aktivov in organov konference ZM Litostroj.

Dogovorili smo se o pripravah na letne konference aktivov, kakor tudi o pripravah na reorganizacijo aktivov ZMS v okviru sindikalne organizacije.

KOB

Mladinska konferenca v ICL

Konference komunistov

Januar mesec je bil za vse organizacije Zveze komunistov v Litostroju mesec pregleda dosedanjega dela članov in organizacij ter mesec, v katerem so organizacije sprejele nadaljnje zadolžitve. V skladu s statutom ZKS in sklepi CK ZKS in občinske konference ZKS — Šiška, da se formirajo v vseh delovnih organizacijah, ki imajo v svojem sestavu več OZK, sveti ZK, so OZK v Litostroju imele svoje volilne konference. Seveda je zato odpadla volilna konferenca ZK celotnega podjetja Litostroj.

Konferencam OZK je dosedanji tovarniški komite dal tudi poročilo o delovanju TK v preteklem letu. Iz poročila je razvidna dejavnost TK, ki je v preteklem letu obravnaval naslednja področja dela:

1. Pismo predsednika ZKJ in IB predsedstva ZKJ (TK, razširjen sestanek aktiva MK s sekretarji OZK)

— Ocena gospodarskih gibanj v I. polletju 1973 za področje mesta, občine in podjetja v luči izhodišč za sklepe kongresa ZK o blagovni proizvodnji na trgu.

— Naloge iz akcijskega programa o sprejemu v članstvo ZK.

— Kadrovska vprašanja glede na delegate Litostroja v občinski in mestni konferenci, temeljnih telesno-kulturnih skupnostih in kulturnih skupnostih.

— Razprava o določenih političnih aspektih problematike nadaljnjega uveljavljanja ciljev nove ustave v podjetju.

— Obravnava informacije o poteku integracijskih procesov za kovinsko predelovalno industrijo (razširjena seja).

— Obravnava poročila komisije pri TK za ugotavljanje in razčiščevanje nepravilnosti v podjetju.

— Gospodarski načrt podjetja z vsemi podlogami.

— Kadrovska vprašanja.

— Analiza sprejema v članstvo ZK.

— Razprava o predlogu načrta za razpravo o izhodiščih za pripravo stališč in sklepov X. kongresa ZKJ.

— Razprava o dogodkih v Čilu (organiziran je bil širši politični aktiv za protestno zborovanje).

— Sklepe komiteja občinske in mestne konference.

— Analiza zaključkov sej TK in pregled programa dela.

— Priprava mladinskega seminarja.

— Politični položaj glede na Bližnji vzhod (obravnava v vseh OZK, OOS in političnih aktivih v TOZD).

— Verska vprašanja glede na škofovsko pismo (vse OZK, OOS in politični aktiv v TOZD).

— Razprava o poslovniku ZK TZL.

— Uveljavljanje stališč ZK do kadrovske politike v luči izhodišč za pripravo sklepov na kongres ZK.

— Program dela TK ZK za prvo polletje in drugo polletje 1973.

— Priprave na redne letne konference OZK po TOZD.

— Problematika izvajanja smernic za uveljavljanje ustavnih dopolnil v podjetju, kakor tudi naloge, ki jih je potrebno izvajati zato, da bi dosledno dosegli smotre ustavnih dopolnil.

— Informacija o poslovnem združevanju slovenskega gospodarstva ter vloga Litostroja za področje strojegradnje.

2. TK je organiziral predavanje za širši politični aktiv podjetja na temo: »Zgodovinski, socialni, politični, idejni in drugi dejavniki povezovanja jugoslovanskih narodov in utrjevanja bratstva in enotnosti«.

3. TK je organiziral za člane TK, vodstva OZK in za vsa vodstva družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in vodstva podjetja ter vodstva TOZD krajši seminar, ki je zajemal naslednja predavanja in razgovore:

— ekonomski položaj podjetja
— družbeni in samoupravni sporazumi
— uveljavljanje ustavnih dopolnil v Litostroju
— reševanje stanovanjske problematike v Litostroju
— nagrajevanje in njegova problematika v Litostroju.

Organizacija ZK SSP

Že 7. januarja 1974 je OZK SSP, ki šteje 89 članov sklicala svojo konferenco. Organizacijo je dosedaj uspešno vodil Alfred Tomažič s svojim sekretariatom. Tovarniški komite je v svoji analizi ugotovil, da je organizacija delovala zelo uspešno, čeprav tega na konferenci ni bilo možno ugotoviti. Udeleženci konference so bili zelo zadržani, razprave tako rekoč sploh ni bilo in bi lahko nepoznavalec položaja ocenil organizacijo kot slabo. Kje so bili vzroki za to, bo organizacija gotovo sama organizirala. V prihodnje bo organizacijo vodil 10 članski sekretariat.

Za sekretarja organizacije pa je bil izvoljen Vukosav Živkovič. V preteklem letu je organizacija sprejela v svoje vrste tudi 11 novih članov. V svet ZK so izvolili Karla Korošca.

Organizacija ZK ICL

Organizacija IC, ki šteje 17 članov je pregledala svoje delo ter sprejela svoj program. Organizacija je sprejela v svoje vrste pet članov v letu 1973. Glede na specifičnost organizacije, katere člani so po svoji delovni dolžnosti v neposrednem stiku z mladino, je njihovo delo še toliko bolj pomembno. Prav tej organizaciji je TK posvetil v preteklem obdobju mnogo pozornosti pri pomlajevanju svojih vrst. Izkazalo se je, da bo morala organizacija temu problemu tudi v prihodnje posvetiti več skrbi, čeprav je to OZK, ki ima najvišji odstotek članstva v ZK. OZK bo v bodoče vodil Karl Trnovec, v svet ZK pa je bil izvoljen Anton Zupančič.

Organizacija ZK — finalisti

Tudi v najbolj množični organizaciji v proizvodnji je bila konferenca posvečena pregledu dela te organizacije in dela TK, katerega poročilo so tudi obravnavali.

Na konferenci so največ govorili o delu samoupravnih organov, nagrajevanju, uveljavljanju ustavnih sprememb, gospodarjenju, vključevanju članov ZK v druge družbeno politične organizacije itd. Prav tako so podrobno obdelali poročilo TK. Razprava je zajela tudi integracijo in predkongresno dejavnost članov ZK.

Za sekretarja so ponovno izvolili Adolfa Strako, za člana sveta ZK pa Marjana Trobca. Organizacija je v preteklem letu sprejela v članstvo ZK 11 novih članov

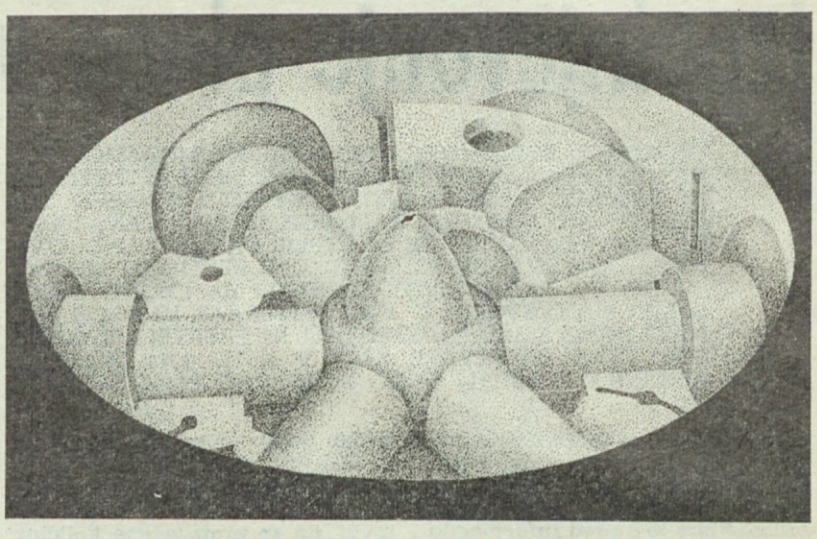

Organizacija ZK — polfinalistov

Člani OO ZK TOZD PI so na svoji letni konferenci nagradili aktivne člane ZK vse od leta 1948. Ti so: Jože Hauptman, Avgust Kočar, Anton Kovič, Viktor Pogačnik in Stojan Stanojevič.

V razpravi so poudarili, da bo prihodnje leto delo slonelo na akcijskem programu OO ZK, večjo pozornost pa bo treba posvetiti ustanavljanju delavske kontrole v podjetju, v katero naj bi izvolili člane delovne skupnosti, ki bodo kos tem nalogam. Le-ti bodo morali imeti zaupanje vseh zaposlenih. Poudarili so tudi, da je potrebno v prihodnje posvetiti več pozornosti ideološkemu izobraževanju članov ZK, pri čemer naj bo aktivno delo zanj osnovna vrlina. Potrebno je poglobiti aktivnost samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij, ob tem pa dosledno izpolnjevati sklepe volilcev.

Obveščenost članov ZK v TOZD PI je nesinhrona in nepopolna. Pogostokrat so člani prepozno obveščeni o različnih problemih, ki se pojavljajo v podjetju in izven njega. Obveščenost bi morala postati sestavni del naših vsakodnevnih prizadevanj za poglobljene samoupravne odnose.

Če želimo v vrste ZK sprejeti več mladih članov in vodstvenih delavcev moramo pač kadrovski politiki posvetiti posebno pozornost.

Člani OO ZK bodo na eni izmed sej obravnavali tudi integracijske procese, katerih nosilec je Litostroj. Za novega sekretarja OO ZK TOZD PI so izvolili Borisa Kalčiča, za namestnika pa Mirka Piliča. Ostali člani sekretariata pa so: Henrik Dolinar, Franc Kostevc, Stane Šmit, Dejan Stojič, Rade Vunjak. Za člana sveta sta izvoljena Boris Kalčič in Miha Žilavec.

O organizacijah ZK IVET in ZSE pa bomo pisali prihodnjič.

Svet ZK Litostroj

V bodoče bo namesto TK deloval svet ZK Litostroja. Na svojih konferencah so OZK izvolile tudi člana za svet ZK Litostroja, ki ga bodo sestavljali glede na sprejeti poslovnik o delu organizacije ZK v Litostroju še sekretarji OZK in sekretar aktiva mladih komunistov (AMK). Seje (SZK) sveta ZK bodo javne, ter bodo nanje vabili še:

— predsednika DSP in UOP
— predsednika sindikata podjetja
— predsednika konference ZMS TZL
— generalnega direktorja

če je potrebno pa lahko svet vabi še ostale. Svet ZK Litostroja je skupen delovni organ vseh organizacij ZK za:

— zaznavanje vprašanj, pomembnih za vse komuniste OZD TZL, ki jih predlaga v razpravo in sklepanje OZK in AMK.
— usklajevanje interesov in idejno politične dejavnosti
— povezovanje akcij komunistov in OZK, pomembnih za organizacijo združenega dela kot celoto.

Svet ZK ima v svojem sestavu tudi komisije, ki so že delovale v TK.

V okviru sveta deluje tudi aktiv mladih komunistov.

Samoupravna praksa

(Nadaljevanje s 1. strani)

Čeprav smo lahko zadovoljni s samoupravljanjem, moramo biti pozorni na nekatere subjektivne in objektivne pomanjkljivosti, ki lahko pokvarijo omenjeno stanje. Pomanjkanje predpisov nemalokrat povzroči, da posamezniki zavzemajo napačna stališča in nehote škodujejo dejanskemu stanju. Do konca leta naj bi sicer sprejeli najpomembnejše akte: statute, dopolnilo temeljnega samoupravnega sporazuma, sporazuma o odnosih delavcev v združenem delu ter akt o samoupravni delavski kontroli. Obravnavam in sprejetju omenjenih dokumentov moramo nameniti posebno pozornost. Napake, ki bi lahko nastale ob sprejemanju, bi gotovo imele zelo neprijetne posledice. Med obravnavo se moramo vsi komunisti in aktivni udeleženci samoupravnih procesov v tovarni zavzeti za kar najbolj dosledno obravnavanje predlogov dokumentov v vseh delovnih enotah. Obravnave morajo biti organizirane in temeljite, saj tudi malenkostne zamude prav gotovo ne bodo predstavljale takšne škode kot površna obravnava. Delne rešitve, ki smo jim bili priča v preteklem obdobju upeljavanja TOZD, nenehno opozarjajo na napake. Prepočasno reševanje slabo vpliva na miselnost delavcev in samoupravljalcev posebej. Zato je nedopustno, da še vnaprej reševanje problemov prepuščamo le času.

Uvajanje novih odnosov v okolje, kjer živimo in delamo je zelo zahtevno. Načelo, da naj delavci čimbolj samostojno odločajo o vseh zadevah, so v začetku napačno razlagali.

Ločiti moramo strokovno — tehnološko in samoupravno vodenje. Nemalokrat se je dogajalo, da smo oboje poenotili ali pa smo ločili enega od drugega. Dogajalo se je, da so strokovne službe čakale na politične smernice in obratno, a takih dvoumnosti vnaprej ne smemo dovoliti. Komunisti in vsi drugi napredni posamezniki, ki so strokovno po službeni funkciji objektivno v ugodnejšem položaju, morajo s svojim delom — pripravo načrtov prispevati več za uspešnejše gospodarjenje. Skratka, naloga vseh komunistov — strokovnjakov je, da na osnovi načelnih dogovorov družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov samoiniciativno ukrenejo vse, da bodo naša prizadevanja rodila sadove.

Na svečani seji centralnega delavskega sveta ob koncu leta je o pomenu uveljavitve temeljnih organizacij spregovoril predsednik upravnega odbora dipl. inž. Zvonimir Volfand

Dejstvo je, da se je v dosedanjem procesu uveljavljanja nove ustave pojavilo tudi nekaj takih posameznikov, ki niso vselej kos zahtevam, tako v političnih kot v drugih pogledih. Pojavljajo se primeri, ko neposrednemu odločanju odvzamejo vlogo, kakršna je zapisana v »delavskih« dopolnilih. Sklicatelji zborov mnogokrat opravljajo samo formalno dolžnost, diskutirajo pa nekateri stalni kritizerji. Pojavljajo se sodelavci, katerim je neposredno odločanje »izguba delovnega časa in zmanjšanje produktivnosti.«

Formirati bomo morali še bolj neposredne oblike neposrednega informiranja in odločanja. Armado aktivnih posameznikov — vodij bo potrebno poiskati med uspešnimi samoupravljalci, vodilnimi delavci itd; vodilni delavci, ki so s svojo strokovno funkcijo prevzeli tudi samoupravno politično odgovornost, se bodo morali aktivneje angažirati. Funkcionarji, ki nimajo potrebnih sposobnosti in izkušenj za delo z delavci, morajo zahtevati ustrezno pomoč v DPO, sicer bomo morali svoja mesta članom delovne skupnosti, ki so sposobni in pripravljeni žrtvovati svoje znanje in energijo za razvoj samoupravnih odnosov.

V proces uveljavljanja novih ustavnih ciljev morajo biti aktivno vključeni vsi člani ZK. Aktivno morajo posegati prav v osnove uveljavljanja. To poudarjamo zato, ker je velik del članstva pasiven. Še bolj problematični so člani ZK, ki so »aktivni kritizerji«, svojih predlogov pa ne vključujejo v prakso. Ničesar ne naredijo, da bi odpravili odnose, ki so po njihovem mnenju »slabi«. Tudi tov. Tito je v Banja Luki rekel takole: »Kritikante, ki s svojimi postopki zavirajo naše delo, je treba odločno udariti po nosu!« Če opredelimo nekatere aktualne naloge na področju nadaljnjega uspešnega uveljavljanja ustavnih dopolnil v našem podjetju, potem govorimo o obravnavi in sprejetju naslednjih dokumentov: osnovni akt — statut OZD, statuti TOZD, sporazum o odnosih delavcev v združenem delu, akt o samoupravni delavski kontroli itd. Čakajo nas zelo zahtevne naloge, plan režije, dopolnilo sporazuma o cenikih, ureditev organizacije in sistemizacije delovnih mest, ureditev pogodbenih odnosov o financiranju skupnih služb podjetja, ureditev kriterijev za usklajevanje in delitev osebnih dohodkov na podlagi poslovnih rezultatov

Poteza, ki naj postane pravilo!

Za nami so štiri leta, ko smo v kolektivu sprejeli za generalnega direktorja dipl. inž. Marka Kržišnika. Ob izteku njegovega mandata so ga predstavniki družbeno-političnih organizacij, predstavniki svetov temeljnih organizacij združenega dela ter vodje temeljnih organizacij in sektorjev povabili k sodelovanju tudi v prihodnje. V utemeljitev tega je predsednik delavskega sveta podjetja tov. Karel Gornik ocenil značilnosti preteklega obdobja.

Danes smo stabilen kolektiv, kolektiv, ki mu ne grozijo gospodarski pretresi, kolektiv, ki ima velik ugled v Sloveniji, v Jugoslaviji in tudi v inozemstvu. To je vse dejstvo v času, ko so splošne gospodarske razmere take, da pretresajo gospodarstvo in njihove posamezne gospodarske organizacije tudi v najrazvitejših državah sveta. Vsekakor bi bilo napačno misliti, da je naše sedanje stanje posledica slučajnosti ali morda konjunkturnega položaja na tržišču. Naše podjetje prav tako ne uživa posebnih družbenih privilegijev, kakor marsikdo nepoučen misli. Kaj je to, kar mu potem omogoča uspešno delo in razvoj? Mnenja smo, da so to med drugim predvsem naslednje značilnosti:

Zrela politika gospodarjenja podjetja

Proizvodni program je v obdobju zadnjih štirih let dobil novo fizionomijo, iz njega so odpadli deli, ki niso bili združljivi s cilji zaradi katerih je naše podjetje zrastlo. Nova fizionomija proizvodnega programa je v tem, da so v njem dobile prioriteto tiste proizvodne smeri, ki so perspektivne za daljše obdobje izhajajoč iz smernic, tako notranjih, državnih kot tudi zunanjih značilnosti gospodarskih gibanj. Pri tem pa dobivajo še posebno mesto tista področja, ki jih terja razvoj in nova tehnologija, neglede na to ali gre za zaščito narave ali za energetske vire na osnovi atomske energije.

Prav v zadnjem obdobju je naše podjetje dokončno razčistilo z vprašanjem tržišča za svoje izdelke, dokončno je obveljalo spoznanje, da je naše notranje enotno jugoslovansko tržišče premajhno, da bi lahko v celoti sprejemalo naše izdelke. Zato je prav v tem obdobju nastopila visoka stopnja usmeritve na izvoz in večje sodelovanje v mednarodni menjavi dela. To istočasno, skupno z že doseženimi uspehi na področju izvoza, pomeni, da se je podjetje v celoti zavedalo svojih sposobnosti in potencialnih možnosti, da v ravnopravnih pogojih s podobnimi podjetji najbolj razvitih držav sveta uspešno posluje.

Spoznali smo, da je enakopraven položaj in uspeh v mednarodni menjavi ob zelo ostrih in neobzirnih pogojih konkurence razvitega svetovnega tržišča, možen le toliko in dokler podjetje stopa v korak v svojem razvoju

Generalni direktor dipl. inž. Marko Kržišnik pri podpisovanju samoupravnega sporazuma temeljnih organizacij

z razvojem najbolj modernih podjetij. Zato smo tudi mi posvetili vso skrb razvoju naših proizvodov, naše delavce ob tem pa še posebno navdušuje smela, odločna in obsežna modernizacija proizvodnih kapacitet, saj v tem najbolj neposredno vidijo zagotovilo nadaljnje rasti, istočasno pa tudi rezultate svojega dela. To je osnova zaupanja, ki prav gotovo najbolj pozitivno vpliva na delovni elan članov kolektiva.

Morda še bolj kot omenjene značilnosti pa nam je prav v zadnjem času uspelo predstaviti naše podjetje in njegov pomen za nacionalno gospodarstvo v tistih družbenih in političnih krogih, ki v preteklosti niso vselej v celoti pravilno vrednotili mesto in vlogo našega podjetja.

Sedaj imamo družbeno priznanje in tretman, ki prav gotovo omogoča bistveno drugačno vlogo podjetja kakor prej.

Naše podjetje je nosilec naprednejšega gospodarskega gibanja, ki pravkar poteka na pobudo najvišjih političnih faktorjev v republiki. Ponosni smo lahko predvsem ob spoznaju, kako visok ugled uživa naš kolektiv, ko pred zaključitvijo pričetega procesa zelo veliko število podjetij slovenske kovinske predelovalne industrije na osnovi lastnih odločitev in brez običajnih političnih pritiskov izraža svojo pripravljenost priključiti se našim skupnim naporom za napredek slovenske kovinsko-predelovalne industrije in gospodarstva nasploh.

Notranjepolitična stabilnost podjetja

Za že omenjeno obdobje je značilna tudi nova specifičnost v reševanju še tako zapletenih problemov in protislovij vselej s potrebno dozo političnega posluha in na osnovi pozitivnih družbeno-političnih načel. To je prispevalo k temu, da v podjetju ni politično konfliktnih pojavov, ki bi zmanjševali vrednost rezultatov, doseženih kot plod dela celotnega kolektiva.

Iz naše prakse so skoraj odpravljeni pojavi reševanja problemov v ožjih, zaprtih krogih, praksa reševanja problematike je postala in postaja javna in odkrita.

Delo vseh družbeno-političnih organizacij je zaživelo in postopoma se ponovno krepi pomen, mesto in vloga zavestnih družbeno-političnih činiteljev. Družbeno-politične organizacije vedno bolj postajajo mesta javnega in odkritega reševanja problemov.

Naše podjetje je še vedno mesto s primerno razvitimi samoupravnimi odnosi in samoupravno prakso, čeprav sedaj uveljavljamo nove družbene procese, ki niso lahki in terjajo maksimalno samoupravno angažiranje vseh samoupravljalcev.

Tako razviti in iz dneva v dan bolj razvijajoči se samoupravni odnosi postajajo osnova za to, da je vedno manj tehnokratsko-birokratskih metod reševanja problemov, vedno manj je reševanja iz pozicij dirigiranja in vedno bolj se razvijajo oblike dogovarjanja in sporazumevanja pri reševanju notranje problematike. Prav v že omenjenem obdobju smo bili prvi, ki smo opredelili nove oblike samoupravljanja na osnovah nove ustave. Naše TOZD postajajo to, kar morajo biti, spričo stopnje razvitosti samoupravnih odnosov. V TOZD se vedno bolj odloča o vseh vprašanjih. Politično zrel in brez konfliktov dosežen prehod na poslovanje na novih osnovah pa dokazuje, da so faktorji odpora prešibki, da bi odločneje ovirali razvoj odnosov na novih osnovah ter da bo pravilen razvoj samoupravnih odnosov in vloga samoupravnih oblik upravljanja kmalu dosegel potrebno kvaliteto.

Ko tako ocenjujemo razmere v podjetju zadnja 4 leta ob tem, da se zavedamo vseh težav, ki nas spremljajo v času zelo dinamičnih družbenih in gospodarskih gibanj, ugotavljamo, da je za vsem, kar smo v zadnjih časih dosegli, zelo tesno vezana vloga generalnega direktorja ing. Kržišnika. V naših uspehih podjetja je vedno navzoča nota generalnega direktorja. Tovariš dipl. ing. Kržišnik je vselej znal do

Za TOZD FI je sporazum podpisal predsednik sveta tov. Ivan Jesenšek

največje mere angažirati in uskladiti delo tako vodilnih in drugih strokovnih sodelavcev, kot tudi drugih subjektivnih faktorjev v podjetju. Do izraza so prišle njegove zelo dobre organizacijske sposobnosti, kakor tudi lastnosti dobrega strokovnjaka strojne stroke, ki je lahko razumel najrazličnejše probleme strokovnega značaja, obenem pa prispeval potrebni delež za strokovno reševanje problemov. Še najbolj pomembna vloga gen. dir. Kržišnika se je kazala v tem, da izredno dobro pozna zakonitosti ekonomike tako klasičnega kakor tudi našega socialističnega tipa, kar mu omogoča pravilno, pravočasno in tudi družbeno utemeljeno prilagajanje ter usmerjanje podjetja. Prepričljivost stališč je tista osnova, ki je najbolj prispevala le enotnim akcijam vseh faktorjev za uspeh podjetja. Dobro poznavanje družbenih razmer in natančen občutek ter politični posluh za zahtevne politične probleme je tisto zagotovilo, da smo v še tako zahtevnih situacijah vselej prišli do primernih rešitev.

Nato je besedo prevzel tov. Gornik in dejal: »Tovariš generalni direktor, prosimo vas, da ostanete še nadalje v naši sredi kot glavni direktor.

Prosili bi vas, da se na razpis mesta generalnega direktorja ponovno prijavite in tako uspešno nadaljujete številne zastavljene naloge.«

Ob tej priliki je predsednik delavskega sveta podjetja v znak priznanja za dosedanje vsestransko uspešno delovanje izročil glavnemu direktorju delo priznanega slovenskega umetnika Šubica, grafiko s partizanskim motivom.

Ko se je glavni direktor, vidno presenečen, zahvalil za izrečeno zaupanje, je dejal:

»Uspeh posameznika je odvisen od razumevanja s sodelavci in prav gotovo tako skupina strokovnjakov lahko sprosti več sil kot sicer. Zadovoljen sem, da sem delal s takimi ljudmi. Menim, da nam je uspelo združiti sile v enotno politiko dobrega gospodarjenja. Sedanji proizvodni program je zelo zahteven in potrebno je, da ga spozna čim več članov kolektiva. Lahko trdim, da nam naš program daje jamstvo za uspeh, ki nam ga zavidajo tudi mnogi večji delovni kolektivi.«

Ob koncu je inž. Marko Kržišnik dejal, da se bo prav rad odzval na naše povabilo k sodelovanju, obenem pa se je zahvalil za zaupanje.

---

itd. Težave bomo imeli s problematiko urejanja starih naročil, ki so sklenjena pred uveljavitvijo TOZD, učinek in posledice poslov pa segajo v današnji čas. Zavedajmo se, da je nezdružljivo z ustavnimi spremembami, da bi takšni posli potekali po starih principih.

Predpisi določajo, da je med TOZD, ki so združene v OZD, dogovorjena solidarna in subsidiarna odgovornost. Tekoči račun imajo TOZD registriran kot tekoči račun podjetja. Praksa in potreba po doslednem uveljavljanju ustavnih dopolnil pa terjajo poslovanje preko internih tekočih računov. S primerno tehniko finančnega knjigovodstva moramo ta vprašanja urediti tako, da bo vse manj nejasnega poslovanja med TOZD.

Razprava in politična ocena tov. ing. Volfanda je povzročila zelo živahno diskusijo. Razpravljalci so s svojimi diskusijami prav gotovo pripomogli k še boljši politični oceni gospodarskega položaja, nekateri pa so nakazali že delne rešitve, ki bodo pripomogle k večjim uspehom.

Naj omenim nekaj razpravljalcev. Tov. Mila Grudner je zastavila vprašanje, kako razumeti postopno uveljavljanje ustavnih dopolnil? Kakšen namen ima pošiljanje osebnih vabil članom delovne skupnosti?

Tov. Zvonimir Volfand, dipl. inž. je v odgovoru pojasnil, da je uveljavljanje ustavnih dopolnil dolgotrajen proces in ga ni možno zaključiti v določenem času. Že ob pričetku uveljavljanja TOZD smo opredelili le tiste tehnološko proizvodne celote kot TOZD, pri katerih so podani vsi potrebni pogoji. Seveda bo praksa pokazala, kje je še možno ustanoviti TOZD ali druge oblike združevanja dela in sredstev. V službi skupne porabe se že pojavljajo primeri, kjer takšne možnosti obstajajo, npr. servisna dejavnost, projektiva idr.

Glede na drugo vprašanje je inž. Volfand poudaril, da morajo potekati vse spremembe in odločitve ob aktivni vlogi čim večjega števila delavcev. Zato težimo k organizaciji takšnih zborov, ki bodo to število zagotavljali. Za sprejem ali spremembo temeljnih aktov je potrebno zagotoviti najmanj 2/3 večine vseh zaposlenih v TOZD. Zato je nujno poslati vabila vsem zaposlenim, s čimer bomo zagotovili zanesljivo obveščenost pa tudi prisotnost na zborih. Sodelovati na zborih delovnih ljudi pri odločanju je osnovna pravica in dolžnost vseh delavcev.

Tov. Karel Korošec je pojasnil, da je bil v SSP sklican poseben sestanek, kjer so se dogovorili o načinu in poteku zborov delovnih ljudi.

V TOZD FI bo še težje zagotoviti polno prisotnost delavcev — je menil tov. inž. Viktor Nolimal. Predlagal je, da bi sklicevali manjše zbore, kjer bo možno bolj neposredno obravnavati pereče probleme.

Prostori, ki so za zbore predvideni, marsikje niso ustrezni. Potrebno je nekaj ukreniti, saj morajo delavci celo uro ali dve stati in postanejo nezainteresirani za izvajanje govornikov — je dejal tov. Branko Trontelj.

Tov. Viktor Nolimal, dipl. inž. je menil, da je politična ocena predsednika komisije za družbeno ekonomske odnose zelo dobra. Na podlagi ocene, ki nakazuje večino problemov, ki jih je potrebno reševati, moramo izdelati operativni program akcij.

Potrebno je razčistiti odnose med TOZD in odpraviti vse nejasnosti. Ne smemo dovoliti dogovorov v ožjih skupinah, pač pa moramo problematiko reševati javno in čim bolj demokratično. Ponovil je zahtevo TOZD FI, da bi pred vsakim poslovnim letom ob sprejetju gospodarskega načrta objavili vse veljavne akte, ki urejajo odnose znotraj TOZD in med njimi.

»Prav gotovo nismo dovolj naredili na področju idejno političnega izobraževanja. Mnogi sodelavci ne vedo, za kakšne spremembe in odnose gre in zato so na tem področju nedelavni,« je rekel tov. Janez Elikan. Najpogosteje so zainteresirani za problematiko delitve OD, ki nas vse direktno zadeva.

Napačne bi bile vse rešitve, ki niso v skladu z ustavnimi dopolnili — je podčrtal tov. Marko Kržišnik, dipl. inž. Nova ustava je plod družbenih procesov, stopnje družbenih odnosov in mora biti dosledno realizirana. Ta stopnja družbenih procesov ne dopušča nobenih zunanjih vplivov na poslovanje TOZD. TOZD morajo biti predvsem samostojen organ, o vsem ostalem se je potrebno medsebojno dogovarjati. Naši ljudje so politično zelo zreli pričeli uveljavljati spremembe v praksi. V vseh primerih je dogovarjanje in usklajevanje o pomembnejših vprašanjih potekalo uspešno in nikjer ni prišlo do konfliktov. Nadalje je glavni direktor poudaril potrebo po zagotovitvi najširšega obveščanja, ki naj še bolj kot doslej seže do slehernega delavca. O politični oceni, ki jo je pripravila komisija za DEO je menil, da je dobra, pohvalno se je tudi izrazil o vsem delu, ki je bilo narejeno na tem področju.

Sekretar TK ZK, tov. Miha Žilavec, je ob koncu ugotovil, da je bila obravnava dobro pripravljena ter izrekel pohvalo komisiji.

Komunisti in vsi prisotni na tej seji naj o razpravi govorijo tudi v organizacijah ZK v TOZD. Istočasno je predlagal, da bi oceno o uveljavljanju ustavnih sprememb v praksi v našem podjetju v celoti sprejeli.

Svetovalec glavnega direktorja za vprašanja integracije tovariš Franc Pentek, dipl. inž., je v nadaljevanju seje poročal o delu in uspehih na tem področju.

Litostroj, kot nosilec integracijskega procesa slovenske strojegradnje, predstavlja iniciatorja priprav in dogovarjanj med podjetji. Že dve leti se dogovarjamo z 12 podjetji. Organizirali smo tudi dvoje plenarnih zasedanj, predstavniki samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij zainteresiranih podjetij pa so prav tako navezali konkretne stike. Do sedaj so samoupravni organi desetih podjetij verificirali pristop v integracijsko skupino.

Združevanje v Združena podjetja strojegradnje temelji na osnovah nove ustave. Vse delovne organizacije, ki se bodo združile v ZPS, bodo imele ali status OZD ali status TOZD, kar je odvisno od notranje organiziranosti.

30. 1. 1974 se bodo predstavniki podjetij sestali na tretjem plenumu. Na zasedanju se bodo konkretneje pogovarjali o predlogu skupnega razvojnega in proizvodnega programa, o osnutku samoupravnega sporazuma združenih podjetij strojegradnje. Dogovorili se bodo tudi o dnevnem redu sestanka, katerega udeleženci bodo predstavniki samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in vodstev podjetij.

Omenim naj, da se bomo v prihodnjih dneh pogovarjali o nekaterih vidikih integracije z mariborsko skupino — je povedal tov. Marko Kržišnik, dipl. inž. Ko bodo obrisi le-te povsem jasni, bo možno govoriti o konkretni združitvi na osnovah, o katerih smo že razpravljali.

Nato se je razvila diskusija o integracijskem gibanju in problemih s tega področja. Člani komiteja in drugi so sprejeli tudi sklepe, da moramo v letošnjem letu usmeriti vse sile v to, da bi naša prizadevanja na tem področju rodila sadove.

J. E.

ZIMA IN PROMET

Že jeseni smo se znašli pred težko nalogo, kako premagati prihajajoče nevarnosti, ki nam jih nastavlja zima, in z njo vse skrite cestne pasti. Seveda mislimo pri tem na mrzle dni, ki s seboj prinašajo meglo, sneg, plundro, poledico, burjo in zelo malo sonca in suhih cest.
Na vremenske razmere — take kot smo jih opisali — smo hoteli opozoriti zato, da bi se zavedali, da kot pešci, vozniki ali potniki na cesti nikoli nismo varni. Seveda smo v slabem vremenu in na spolzkih cestah še v večji nevarnosti.

Naj se zdi tale uvod še tako čuden, je vendar potreben. Vsakoletne izkušnje, promet, kakršen je sedaj, in statistika prometnih nesreč, ki je spremljevalka vsakodnevnih dogodkov na cestah, dokazujejo, da tudi letos ne bo drugače, kot je bilo lani, predlani... Nasprotno, ceste bodo vedno bolj polne tudi pozimi, ko še pogosteje pride do prometne nesreče kot sicer, saj sta slabo vreme in zima neizprosna sovražnika prometa. Treba bo pač najti dovolj pametne razsodnosti, da ne bomo klonili v trenutku, ko je stanje najbolj kočljivo, niti tedaj, ko bo navidezno prometno zatišje. Na poti od doma do službe, zjutraj in popoldne, sploh pa ponoči, je na cestah vse prej kot prijetno, prometne varnosti pa komaj toliko, da bi jo lahko ocenili kot minimum. Ponekod je ni niti toliko, kot je nujno potrebno. Promet se ne more odvijati vse dotlej, dokler vmes ne posežejo ustrezna cestno-prometna podjetja, ki store, kar se pač storiti da. Pa poglejmo, kako je, če se potrudimo, da bi za lastno varnost najprej poskrbeli sami, ali če vsaj poskušamo storiti kaj takega.

V službo se od doma odpravljamo zjutraj še zaspani, morda še utrujeni od prejšnjega dne. V službo se odpravljamo kot pešci, avtomobilisti, ali kot potniki v avtobusu ali vlaku. Na poti pa nas čakajo megla, poledica ali pa sneg, ki nam lahko pripravijo marsikatero neprijetnost.

Pešci! Se morda danes niste odpravili nekaj minut kasneje kot navadno? Se vam mudi? Seveda se vam. Kdo pa danes želi zamujati službo? Nihče. Zato vsi hitimo. Hiteti tam, kjer ni nevarno, je prav, a hiteti tam, kjer preži nevarnost, pomeni lahko prometno nesrečo. Ob tem času in v takih okoliščinah je na cesti toliko nesreč, da lahko nanje računamo kot na verjetnostni faktor.

Kolesarji! Ne gre drugače kot s kolesom? Ne, ne gre. Med redkimi in najbolj vztrajnimi ste, toda verjemite, nevarna vožnja po ledu in snegu ne bo ostala brez posledic.

Vozniki koles s pomožnim motorjem in mopedisti! Tudi vas je na cestah mnogo — ker pri vas zimske gume in verige ne pridejo v poštev, si seveda pomagate, kolikor si morete. Ker pa se z glavo skozi zid ne da, je bolje, da v primeru, ko cesta ni sposobna za promet, pustite vozila doma.

Avtomobilisti! Prav lepo je peljati se v službo v toplem in udobnem avtomobilu. Čas je zlato, zato hitimo — tako misli marsikatera zaspana ali utrujena glava za volanom. Vendar pozor: »Na cesti nisi sam!« pravi staro, stokrat preizkušeno reklo. Če ne bi bilo tako, bi ga že zdavnaj ovrgli, pa ga še niso. Seveda nisi sam; kaj pa tisti, ki smo jih omenili že prej. Tudi tisti imajo svoj (čeprav skromen) prostorček na cesti.

Je še kdo, ki ga še nismo našteli? Ne, ni ga, kajti po cesti se lahko samo vozimo ali pa po njej pešačimo.

Vsi imamo enake želje, da bi šli z doma v službo brez vseh težav in prišli domov brez cestnih nevšečnosti. Želimo si, da bi bili v službi točni, da bi storili vse, kar moremo, in to, kar od nas pričakujejo, seveda bi si z delom tudi radi povečali svoj kos kruha. Zdoma in domov hodimo že tako navajeno, tako podzavestno merimo vsakdanjo pot, da na prometne nevarnosti enostavno pozabljamo. Ta naša popotna vsakdanjost, združena z mrazom in zimo v pravem pomenu besede, nas lahko tu pa tam pelje v korak ali trenutek nepremišljene odločitve, ki pomeni nesrečen konec.

Dovolj je nekaj metrov poledenele ceste ali pogled na desno namesto na levo, in že je tu nesreča. Pripravimo se nanje, da bomo tako lahko preprečili karambol, preden se sploh zavemo, kaj smo storili napak.

M. Metljak

TRIM-SPIRALA

Sindikati Ljubljane so tudi letos poskrbeli, da so vsi člani dobili sindikalne koledarčke, ki poleg ostalih zelo zanimivih napotil in obvestil, prilagajo tudi TRIM-spiralo za leto 1974. Litostrojčanom je TRIM spirala že dovolj poznana, saj smo bili že pred akcijo sindikatov prva delovna organizacija v Jugoslaviji, ki se je vključila v svojo TRIM-spiralo v rekreacijsko gibanje.

Že lani je bilo opaziti, da se je s prehodom iz naše spirale na spiralo sindikatov, zmanjšalo število udeležencev izpolnjevanja TRIMA. Ne vemo, kje so vzroki, vendar domnevamo, da smo našo Litostrojsko spiralo priredili bolj za naše potrebe, tako da ni bilo komplikacij glede pošiljanja kartona in denarja. Uvedli smo tudi bolj enostaven način za prejem značke. Prav gotovo je k večjemu zanimanju za Trim pripomoglo tudi vsakoletno žrebanje nagrad za vse tiste, ki so izpolnili spiralo, še posebno, če vemo, da nagrade niso bile majhne.

Pri tem ne gre pozabiti na osnovne cilje, ki jih ima TRIM tekmovanje. Naj ob tem pohvalimo še predvsem sindikate, ki so sprejeli to akcijo za svojo ter spoznali koristnost TRIM, ki dobiva iz leta v leto večji razmah.

TRIM — šport za vsakogar naj nam bo Litostrojčanom še v naprej rekreacija v odmoru med delom, dnevna rekreacija, rekreacija v času tedenskega oddiha, rekreacija na letnem dopustu in ne glede na starost, spol in treniranost. Prednost te vrste rekreacije je tudi v tem, da jo lahko gojimo individualno, usmerjeno, skupinsko oziroma organizirano.

Rekreacija mora dobiti svoj novi pomen in mesto v življenju človeka, TRIM spirala pa je le eno od načinov spodbujanja k tej dejavnosti.

POŠKODBE V DECEMBRU

V mesecu decembru smo imeli v naši organizaciji združenega dela 50 poškodb, od tega 4 na poti v službo oziroma iz službe.

Zaradi poškodb smo izgubili 788 delovnih dni.

V TOZD PI-livarna sive litine so imeli 10 poškodb in so izgubili 178 delovnih dni, livarna jeklo-litine 12 poškodb in 152 izgubljenih delovnih dni, pločevinarna 7 poškodb in 96 izgubljenih delovnih dni; v TOZD FI so imeli 17 poškodb in so izgubili 173 delovnih dni; v TOZD IVET so imeli 1 poškodbo in so izgubili 57 delovnih dni; v TOZD SSP 2 poškodbi in 46 izgubljenih dni; v TOZD LINT, ZSE, ICL so imeli 1 poškodbo in so izgubili 34 delovnih dni.

Glavo so si poškodovali 3 delavci, oči 15, prste rok 18, ostali del roke 5, noge pa si je poškodovalo 9 delavcev.

Največ je bilo poškodb v ponedeljek 12, nato v sredo in četrtek 11, petek 8, torek 6 in v soboto 2 poškodbi.

V mesecu decembru smo imeli 12 poškodb več kot v istem mesecu lanskega leta.

Služba varstva pri delu

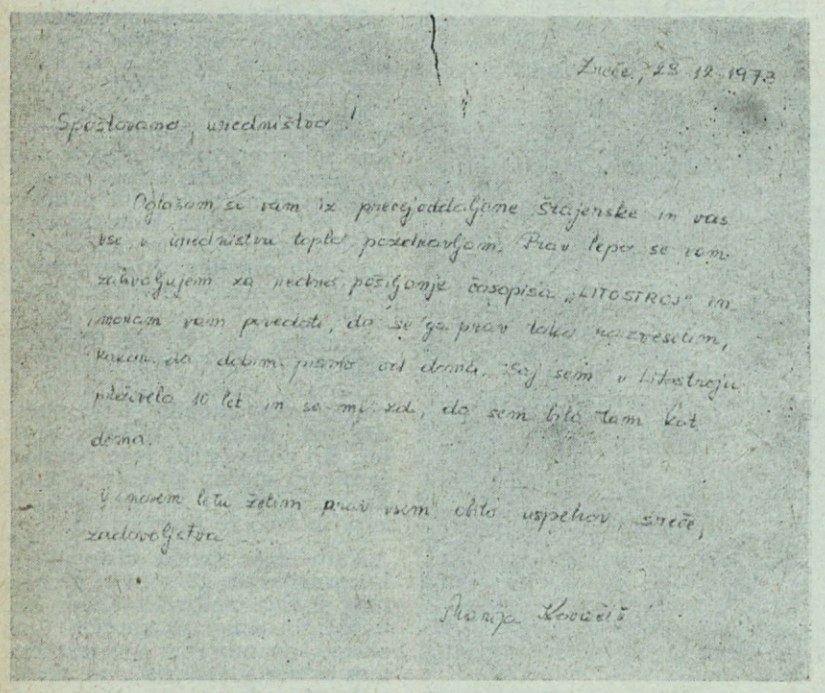

Zuče, 28. 12. 1973

Spoštovano uredništvo!

Oglašam se vam iz precej oddaljene Slajenske in vas vse v uredništvu lepo pozdravljam. Prav lepo se vam zahvaljujem za redno pošiljanje časopisa „LITOSTROJ" in želim vam povedati, da se ga prav lepo nazveselim, kakor da dobim pismo od doma, saj sem v Litostroju preživela 10 let in se mi zdi, da sem bila tam kot doma.

V novem letu želim prav vsem obilo uspehov, sreče, zadovoljstva.

Slavica Kovačič

Izmed mnogih čestitk, ki smo jih prejeli ob novem letu, smo izbrali naslednjo

ZAHVALA

Svojim sodelavcem in vodstvu kadrovskega sektorja se iskreno zahvaljujem za pozornost in darila.

Čeprav vem, da smo v našem kolektivu pozorni do sodelavcev, ki odhajajo v pokoj, priznam, da so me sodelavci zelo iznenadili. Rad bi našel še primernejše besede, da bi izrazil svojo zahvalo.

Prav posebna zahvala naj velja tudi fotografskemu oddelku in tov. Betki.

Miro Stalowsky

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalni podružnici SSP in vodstvu materialne uprave za denarno pomoč ob moji bolezni.

Franc Drobnič

ODŠLI V POKOJ

Konec decembra 1973 je odšel v pokoj naš sodelavec Janko GRUSOVNIK, strojni brusilec v orodjarni. V Litostroju je bil nekaj nad triindvajset let.

31. decembra 1973 je šel v pokoj tov. Miroslav STALOWSKY, analitik v kadrovskem sektorju. V Litostroju je bil dobrih 18 let.

Že v oktobru je odšla v zasluženi pokoj naša vestna in dobra sodelavka Silva BREZOVAR, žerjavovodja v obdelovalnici. Pri nas se je zaposlila že 3. 4. 1950.

V decembru smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Roka AMBROŽA, ki je šel v pokoj. Bil je sušilec kalupov v livarni sive litine.

Marljivo in neutrudno je delal v našem podjetju prek 23 let.

VSEM, KI SO ODŠLI V ZASLUŽENI POKOJ, ŽELIMO, DA BI SVOJ PROSTI ČAS PREŽIVELI TAKO LEPO, KOT SO SI TO ŽELELI PREJ, KO SO ŠE BILI V SLUŽBI.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalni podružnici PE PI za denarno pomoč in vence za našega dragega sina in brata VINKA. Hvaležni smo ing. Stanislavu Bradešku za poslovilni govor pokojnemu ob odprtem grobu.

Posebej se zahvaljujemo litostrojski godbi, ki ga je, čeprav v slabem vremenu, pospremila k zadnjemu počitku.

Iskrena hvala vsem Litostrojčanom, ki so ga pospremili na zadnji poti, in vsem, ki so z nami sočustvovali.

Ana Vidmar

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem upravi in sindikalni podružnici Litostroja za obisk in obdaritev za Novo leto.

Obenem želim kolektivu Litostroja srečno in delovnih uspehov polno novo leto 1974.

Edo Ostanek,
invalidski upokojenec

ZAHVALA

Najlepše za zahvaljujem sodelavkam in vodstvu snažilne skupine ZSE za lepo darilo in poslovilne besede ob mojem odhodu v pokoj.

Vsemu kolektivu pa želim še mnogo uspehov.

Iskrena hvala!

Ana ČUK

Kolektiv Litostroja obveščamo, da je v mesecu decembru minulega leta tragično preminil naš sodelavec Vinko VIDMAR, zaposlen kot talilec v livarni jeklene litine.

Pokojni je bil zelo vesten delavec, a tragedija ga je iztrgala iz naše sredine še zelo mladega, saj je bil star šele 23 let.

Svojcem pokojnika izrekamo iskreno sožalje.

ZAHVALA

Najlepše za zahvaljujem osrednji sindikalni organizaciji za darilo ob priliki novega leta in za obisk na domu.

Anton PEČEK,
vratar v ICL

NOVA STANOVANJA

Kako priti do stanovanja, to je vprašanje, ki tako včeraj kakor tudi še danes muči marsikoga od nas. Ker je stanovanje osnovna dobrina, ki naj bi jo družba nudila vsakemu članu, skušamo pri nas že od osvoboditve dalje z različnimi ukrepi zmanjšati stanovanjsko stisko. Vemo pa, da je prav stanovanjsko vprašanje tisto področje socialne politike, ki je najtežje rešljivo. Ker je po letu 1972 prišlo do znatnih sprememb na področju stanovanjskega gospodarstva kakor tudi v stanovanjski zakonodaji ter so se ob tem bistveno spremenili tudi pogoji, v katerih lahko delovne organizacije ali posamezniki rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, bom v nekaj zaporednih člankih skušala razložiti bistvo teh sprememb, kakor tudi možnosti, ki nam jih te spremembe na področju reševanja stanovanjske problematike nudijo.

Z resolucijo Skupščine SR Slovenije o razvoju stanovanjskega gospodarstva iz leta 1972 se začenja novo obdobje v razvoju stanovanjskega gospodarstva. Z omenjeno resolucijo je bilo postavljenih vrsto izhodišč in načel, na katerih bo v bodoče slonel razvoj stanovanjskega gospodarstva. V kritični oceni razvoja stanovanjskega gospodarstva po letu 1965, ki jo vsebuje resolucija, ugotavljamo predvsem znaten napredek na tem področju pa tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so bile krive, da pri reševanju stanovanjskega vprašanja nismo dosegli vseh zadanih nalog.

Navedeno obdobje v prvi vrsti označuje pospešena mobilizacija občanov pri reševanju stanovanjske problematike ter glede na to razširitev stanovanjskega varčevanja ter povečana aktivnost bank na tem področju. V tem obdobju je bila uvedena proizvodnja stanovanj za tržišče, kar je v znatni meri prispevalo k razvoju tehnologije projektiranja in industrijske gradnje. Na področju stanarin ugotavljamo, da so bile na podlagi revalorizacije stanovanj le-te sicer povečane; zaradi naraščanja stroškov vzdrževanja stanovanj pa s temi sredstvi še vedno nismo uspeli bistveno povečati obsega družbenih najemnih stanovanj. Sistem oblikovanja stanarin ni v zadostni meri vplival na zmanjševanje socialnih razlik, saj ni bilo izvedeno načelo o diferencirani družbeni pomoči za plačevanje stanarin ter so to pomoč prejemali vsi občani brez razlike. Zaradi prepočasnega uveljavljanja ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu se tudi nove organizacije za gospodarjenje s stanovanji niso uspele uveljaviti. Gospodarske organizacije so s sredstvi obveznega stanovanjskega prispevka samostojno razpolagale (op. z izjemo prispevka za delno kritje stanarin), pri čemer ta sredstva niso vedno smotrno razdeljevali. Delovne organizacije so pri reševanju stanovanjskega vprašanja dajale prednost visoko kvalificiranim kadrom, ostali delavci pa so bili zapostavljeni. Občutno je nazadoval tudi neposredni vpliv družbe na usmerjanje stanovanjskega gospodarstva, na oblikovanje cen stanovanj, kakor tudi na obseg graditve družbenega najemniškega stanovanjskega sklada.

Ob upoštevanju vseh navedenih prednosti in pomanjkljivosti dosedanjega stanovanjskega gospodarstva ter ob upoštevanju ciljev, ki smo si jih zadali za prihodnje obdobje, sprejema resolucija Skupščine SR Slovenije načela, na katerih bo slonel bodoči razvoj stanovanjskega gospodarstva. V skrajšani obliki povzemam nekatera od njih:

— Delovni ljudje v združenem delu in občani rešujejo svoje stanovanjske potrebe samostojno in po načelu vzajemnosti ter solidarnosti, zaradi česar se povezujejo in sporazumevajo z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi stanovanjskimi skupnostmi, krajevnimi skupnostmi in občinami. Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela sprejemajo večletne programe reševanja stanovanjskih potreb. Ti programi so osnova za izdelavo občinskih programov stanovanjske graditve. Delovni ljudje morajo imeti možnost odločujoče vplivati na gospodarjenje s stanovanji, ki so jih njihove temeljne organizacije združenega dela vložile v sklad stanovanjskih podjetij.

— Občina mora kot temeljna družbeno-politična skupnost postati odločujoči dejavnik pri vodenju in usmerjanju stanovanjske politike, zato morajo skupaj s TOZD in KS sprejeti vsaj srednjeročne programe za razvoj stanovanjske graditve. Občinska skupščina mora zagotoviti, da bo proces urbanizacije usklajen z gospodarskim razvojem območja ter prilagojen doseženi produktivnosti dela. Prav tako morajo skrbeti za zaščito naravnega okolja na svojem območju. Posebno skrb mora občina posvetiti sistematičnemu reševanju stanovanjskega vprašanja določenih socialnih kategorij občanov in družin, starih ljudi in mladih družin, zaradi česar se morajo na območju občine oblikovati samoupravni solidarnostni stanovanjski skladi, v katere se po načelu solidarnosti stekajo denarna sredstva temeljnih organizacij združenega dela, drugih organizacij in občanov. Krajevna skupnost mora imeti večjo vlogo pri zadovoljevanju neposrednih interesov občanov tudi na tem področju.

Upoštevajoč ustavni položaj krajevnih skupnosti in občine je vloga republike na stanovanjskem področju predvsem spremljanje in dajanje pobud za postopno realizacijo sprejetih načel, pri čemer republika usmerja stanovanjsko gospodarstvo predvsem s srednjeročnimi plani razvoja ter ustreznimi normativnimi akti. Dolgoročni načrt ekonomskega razvoja SR Slovenije predvideva tudi hitrejši razvoj stanovanjskega prostora, kar bo možno le, če bomo uspeli odpraviti sedanji velik stanovanjski primanjkljaj.

Zaradi izrednih potreb po razširjeni reprodukciji stanovanj bo potrebno sedanja zakonsko odmerjena sredstva nadomestiti s samoupravnimi odločitvami delovnih ljudi in občanov. Delovni ljudje v TOZD na podlagi svojih programov reševanja stanovanjskih potreb določijo del sredstev, ki so namenjena za stanovanjsko graditev in za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Najnižjo višino sredstev, ki jih namenijo za kritje teh potreb, določijo TOZD na podlagi **samoupravnega sporazuma. Z družbenim dogovorom pa se zavežejo,** da bodo del namensko zbranih sredstev združevale pri poslovnih bankah za kreditiranje stanovanjske graditve. Za posojila iz sredstev, ki jih bodo TOZD dajale svojim delavcem, mora veljati načelo, da jih ne bodo dajale ob ugodnejših pogojih, kot so določeni z družbenim dogovorom.

Pomembno je tudi načelo, ki določa način zbiranja sredstev za družbeno pomoč mladim družinam ter občanom z nižjimi dohodki. Občinska skupščina predpiše z odlokom obvezen prispevek za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, ki se zbira v samoupravnem solidarnostnem stanovanjskem skladu. Ta prispevek so dolžne plačevati vse TOZD, Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter občani, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporabljajo dopolnilno delo drugih oseb.

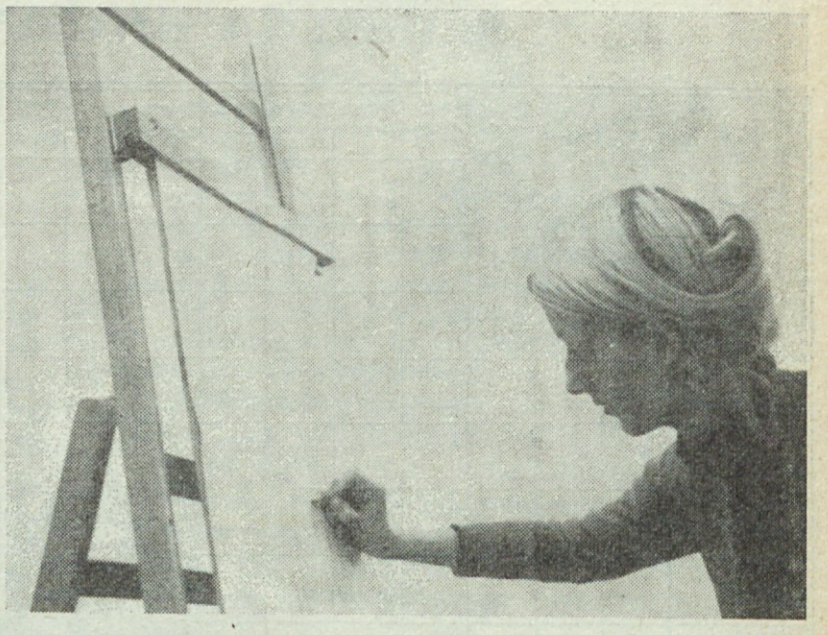

Glede kreditiranja stanovanjske graditve bodo v poslovnih bankah poslej na voljo sredstva namenskih denarnih vlog varčevalcev in OZD ter sredstva kreditnega sklada, ki je bil oblikovan iz sredstev odpravljenih občinskih stanovanjskih skladov. S temi sredstvi bodo samostojno upravljali in gospodarili vlagatelji na podlagi družbenega dogovora med Zvezo sindikatov Slovenije, gospodarsko zbornico SRS, skupnostjo slovenskih občin, republiko in združenjem poslovnih bank. Sistem stanovanjskega varčevanja se mora razvijati tako, da bodo vlaganja občanov vedno večja. V okviru teh prizadevanj bo uveden tak način dajanja posojil posameznikom in pravnim osebam, ki bo odvisen od njihovih namenskih vlaganj. Pri uporabi družbenih denarnih sredstev naj bi prevladovalo načelo, naj uživajo ugodnejše posojilne pogoje tisti občani in organizacije, ki gradijo, kupujejo ali rekonstruirajo stanovanjske hiše oz. stanovanja v okviru občinskih programov stanovanjske graditve in po predpisanih standardih.

Resolucija postavlja tudi načelo oblikovanja stanarine, upravljanja s stanovanjskim skladom, razvijanjem raziskovalnega dela na področju stanovanjske graditve itd. V skladu z vsemi sprejetimi načeli sta tudi zakon o programiranju in financiranju graditve stanovanj in zakon o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, kakor tudi vrsta že sprejetih odlokov občinskih skupščin, ki urejajo področje stanovanjskega gospodarstva. Več o tem pa bomo napisali v prihodnji številki.

H. C.

Pogostitev starejših občanov

V krajevnih skupnostih na območju občine Ljubljana-Šiška je že v navadi, da vsako leto v okviru praznovanja novega leta organizirajo sprejeme za starejše občane. Tako so tudi družbeno-politične in humanitarne organizacije terena KS Litostroj letos že drugič organizirale novoletni sprejem občanov, starih nad 70 let, ki prebivajo na tem območju. Poudariti moramo, da so denarna sredstva za to pogostitev na prošnjo terenske organizacije RK do sedaj že prispevale delovne organizacije tega terena, in sicer: Litostroj, Kovinarstvo Maja, Monter, Avtomontaža, Elektromehanika, Viator, Slovenija avto in Megrad.

Tako kot so delovne organizacije prispevale denarna sredstva, so otroci osnovne šole H. Smrekarja in malčki VVZ Litostroj pripravili kratek kulturni program in s svojo otroško prisrčnostjo in pristnostjo prispevali svoj delež k boljši organizaciji sprejema. Hormonikar Kovačič pa je s svojo harmoniko razveseljeval vse prisotne.

Namen tovrstnega organiziranja praznovanja novega leta je v tem, da starejšim občanom kot dobrim babicam in dedkom v okviru svojih sposobnosti in možnosti organiziramo praznovanje novega leta, ker menimo, da bo marsikdo od njih za novoletno noč ostal doma in čuval vnukinje in vnučke. Po drugi strani pa želimo na ta skromen način nekoliko povrniti oziroma se zahvaliti naši starejši generaciji za ves trud in delo, ki so ga kot občani vložili, da mi mlajši danes živimo boljše in svobodni na svoji zemlji.

Da bi ugotovili, ali so bili prisotni s tem načinom organizacije praznovanja novega leta zadovoljni ali ne, smo nekatere zaprosili za kratke izjave o tem.

Srečko KERN, Djakovićeva 16, rojen 1902, upokojeni delovodja modelne mizarne:

»Že lansko leto sem bil na tem sprejemu povsem zadovoljen, sicer pa drugače letos tudi ne bi več prišel. Vidim pa, da je želja socialnih organizacij, da nam upokojencem kolikor toliko nudijo zadovoljstvo. Lahko rečem, da je nocojšnja akcija povsem uspela, in se zahvaljujem vsem organizatorjem za vloženo delo in želim, da se drugo leto v takem ambientu zopet vidimo.«

Rudi TRNOVEC, Obirska 17, rojen 1903, upokojenec livarne sive litine:

»Prav iz srca povem, da smo bili prisrčni, zadovoljni, peli smo in plesali, kar je največ, kar si človek zamisli v zadnjem času svojega življenja. Če bi bilo tako naprej, da bi plesal in živel s takim veseljem, bi želel živeti vsaj še 200 let. Povejte vsem, da smo bolj veseli kot 25-letniki in da lahko še vedno obvladamo tri mlade.«

Marija BOŽIČ, Ljubeljska 17, rojena 1893:

»Dolga leta sem živela na Dolenjskem, od leta 1954 pa sem v Ljubljani pri hčerki. Prav veseli me, da ste me povabili na nocojšnji večer. Zadovoljna sem s postrežbo in programom, ki so ga pripravili otroci. Želim, da bi se še drugo leto videli.«

Franc KRESE, Korotanska 18, upokojenec SAP:

»Ne morem reči drugega kot: zelo odlično, Lansko leto odlično, letos še boljše. Lep mladinski program je name vplival spodbudno. Začudil sem se, kdo se je spomnil na nas stare ljudi s tako počastitvijo, kot je prireditev mladih naši starejši generaciji, kar zelo vpliva na stare ljudi. To vpliva na starega človeka tako, da se vsaj malo razvedri; saj si celo leto pozabljen, čeprav imaš svoje otroke in ostalo sorodstvo.«

Jože MERJASEC, Obirska 29, upokojeni delovodja montaže turbin in žerjavov:

»Tako družabnega večera še nisem doživel, kot je danes. Ta akcija je velika spodbuda terenskim organizacijam. S sprejemom in nastopom otrok sem bil zelo zadovoljen in si samo še želim veliko takih srečanj. Enako si želi tudi moja žena.«

Marija ŠPENDA, Ljubeljska 17, rojena 1898:

»Aperitiv me je sicer malo pogrel, juha je pa dodala še svoje. Mesa je bilo preveč. Ker ne smem piti vina, sem bila s kislo vodo kar zadovoljna. Sicer sem pa z nocojšnjim večerom zelo zadovoljna in želim, da bi se drugo leto tudi srečali zdravi in veseli. Vsem se lepo zahvaljujem za nocojšnji večer. Otroci, ki so nastopali, so mi bili res res všeč.«

Hvala lepa za pohvalo, če ste bili resnično zadovoljni, je vaše zadovoljstvo tudi naše (organizatorjev) zadovoljstvo, je vaša radost — tudi naša radost.

Janez KRALJ

Po končanem programu so malčki iz vrtca izročili povabljencem lastnoročno izdelane čestitke

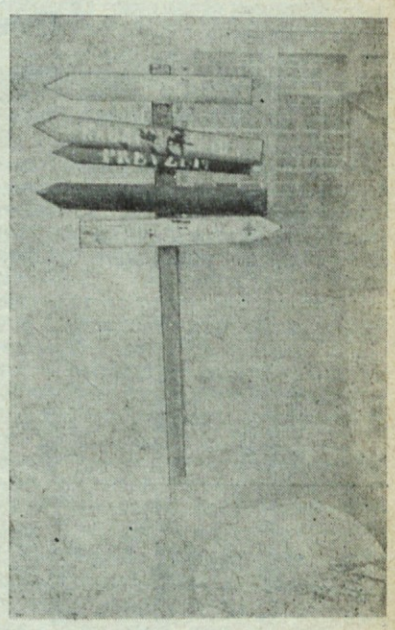

Smerokaz na sliki je na pomembnem križišču. Še dobro, da je hitrost omejena in si voznik lahko ogleda, kam kažejo puščice. Le napisi manjkajo, tako da človek ne ve, ali črna morda vodi na pokopališče, in raje zavije na drugo stran.

SLIKOVNA KRIŽANKA

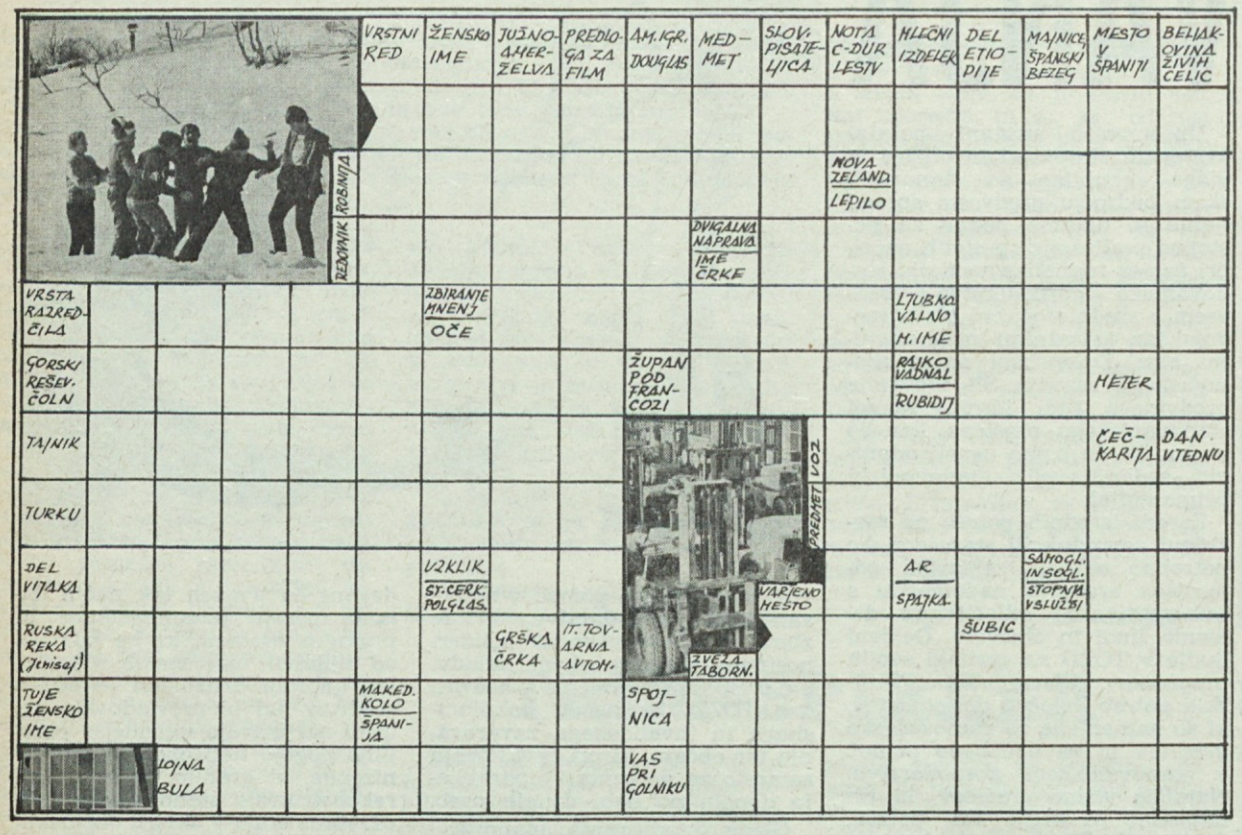

REŠITEV NOVOLETNE KRIŽANKE

Vodoravno: SREČNO IN, teorem, D, USPEŠNO, do, vpisi, IL, Albin, njuhanec, out, jupi, oer, Novak, Č, mesec, vrečar, lavina, ki, o, dlaka, Zaječar, A, Lana, Almira, Juist, Elin, pena, Milano, Toško čelo, roler, optika, es, ž, Vavpotič, P, ar, atom, n, moka, Mičurin, Odin, žja, IK, močvirje, a, Eastman, bratomor, l, Oleron, planinec, izposoja, aj, dr, ni, kirasir, Leto, koc, Si, tikva, kivi, aspik, Mao, Korab, urar, bareta, LITOSTROJ, ton, asanacija, Ari.

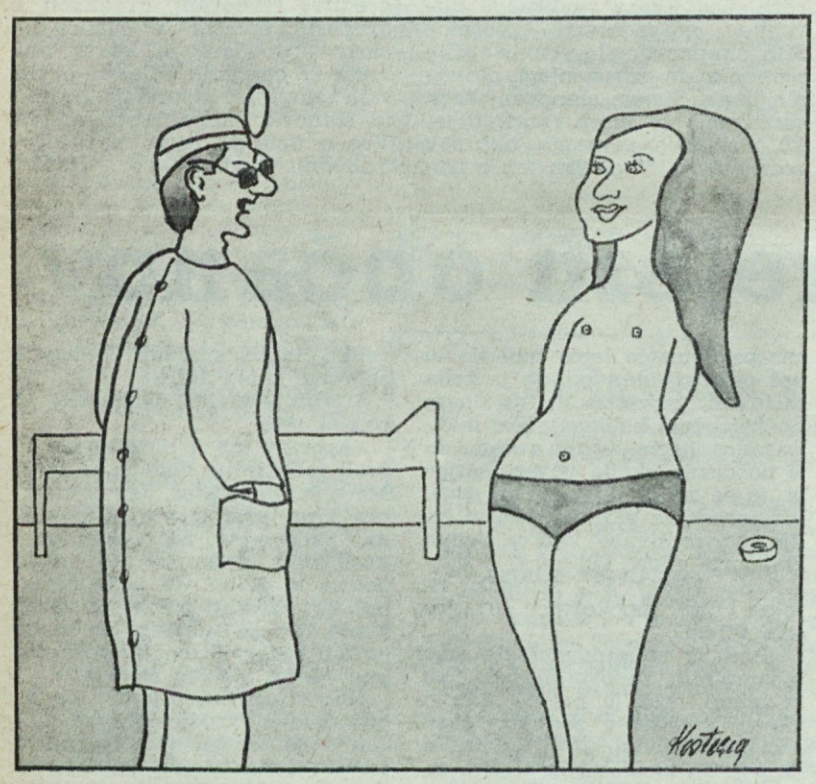

Za uspešno delo tajnice imate nekatere mere premajhne

Skica s poti

V Ljubljani je bilo snega, da so ga odmetavali s streh.

Ko zdolgočaseno prehajava čez tirnice — najavljena je debela ura zamude — kaže, da naletavanja drobnih snežink še ne bo konec. Lokomotive, zasnežene in zaledenele, utrujeno čakajo na nov spopad z mehkim elementom.

Na potnem nalogu so zapisani kraji toplega juga.

Človek gre nerad na pot — upira se mu tisto presedanje z vlaka na vlak, po hotelih in avtobusih, pa naj bo iz določenih razlogov še tako mikavno. Poseben prizvok daje takim potem še kopica nalog, ki dostikrat niso prav nič prijetne. (Zanimiva bi bila anketa potnikov ob podobnih poslovnih štartih!)

Vlak se vije skozi pokrajino v enakomernem podrhtevanju vagonov. Nekje neprijetno cvili. V hodnike sili mrak. Suha toplota izpod sedežev puhti ob nogah, cigareta za cigareto se prižiga in z zadušljivim dimom ovija potnike v čudno sivino, v kateri postajajo obrazi tuji in odmaknjeni. Beseda sem, beseda tja, brez prave zveze, vržena družabno tipajoče med sopotnike. Vabilo za razgovor. Ne more naprej — obvisi v zraku. Vsak je zakopan v svoje misli.

Prižigajo se luči. V enakomernem taktu tolčejo kolesa v noč...

Tu ni snega, le težki sivi oblaki, iz katerih bo zdaj zdaj začelo padati. Sediva v kavarni, srebava turško in gledava skozi okno. Mesto se počasi prebuja, ob kioskih se že ustavljajo prvi kupci. Prodajalec časopisov na vogalu ponuja najnovejše vesti — kdo le ga je opozoril nanje — jih je prebral in pomembnejše izluščil sam?

Dnevni načrt je takle...

»Imaš potrebno dokumentacijo?«

»Kako ne, saj mi je skoraj ročaj pri aktovki odtrgalo.«

Plačava in greva. Pred nama je naporen dan.

ETO

Zimska rekreacija

Komisija za rekreacijo je skupno s planinskim društvom Litostroja letos omogočila nabavo smuči za člane kolektiva po znižanih cenah in na trimesečno odplačevanje. Komisija meni, da je tako več možnosti za zimsko rekreacijo. To je poleg lanske akcije, s katero smo pripomogli k nabavi opreme za učence IC, druga taka akcija; upamo, da ne bo zadnja.

Naš rekreacijski zimski center na Soriški planini nam je v tej sezoni dokazal upravičenost razširitve kapacitet, saj je do nedavnega le Soriška planina imela dovolj snega za smučanje.

In kaj predvidevamo za zimsko rekreacijo v tem letu:

- **medobratno tekmovanje v tekih, skokih, veleslalomu in TRIM tekmovanju na Sorici,**
- **prvenstvo občine v veleslalomu,**
- **družinsko tekmovanje »JANA« (mestni sindikati),**
- **TRIM, vsi na smuči, predvidoma v Ljubljani (Kamna gorica).**

Tekmovanje je odvisno od snežnih razmer.

Poleg naštetih prireditev se bomo udeležili tudi prvega tekmovanja »Trnovski maraton«.

Sodelovali bomo v teku na 30 km.

Od 26. 1. do 3. 2. bomo organizirali smučarski seminar za začetnike ter nadaljevalni smučarski tečaj.

Od 4. 2. do 4. 3. bo tako kot lani ICL organiziral šolo v naravi za vse druge letnike.

Opozarjamo vse člane kolektiva, da bodo cesto na Sorico stalno orali, dom bo ves čas odprt, ob sobotah in nedeljah pa obratujejo tudi manjše prenosne vlečnice.

TRNJE IZ DOMAČIH LOGOV

GRE ZA TO

Nekateri so plačani za prisotnost na delovnem mestu, drugi za opravljeno delo — »stara stvar«. Vsi morajo biti pravočasno v tovarni — tudi to ni nič novega.

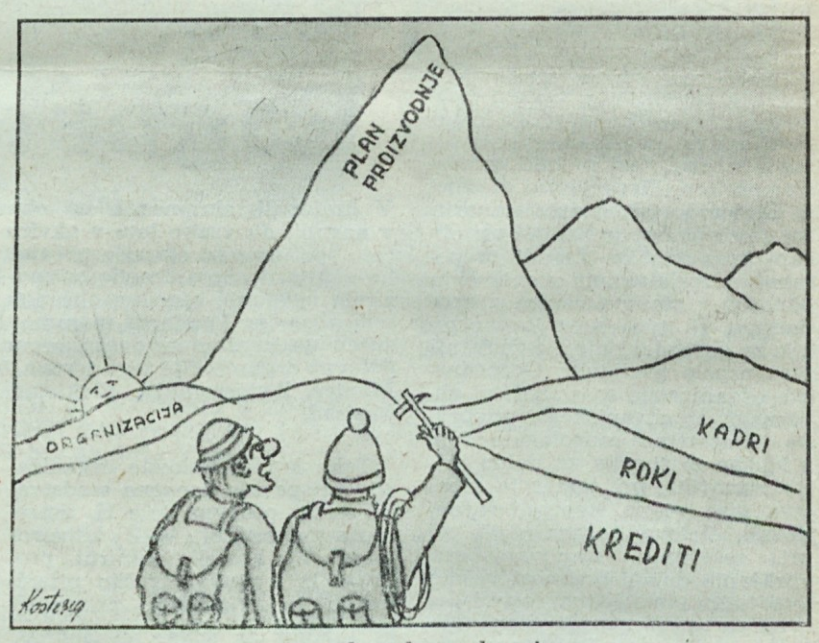

Francelj, res da je visok, a dosegla ga bova!

Pregled objavljenih člankov v štirinajstih letih

V štirinajstih letih izdajanja glasila LITOSTROJ smo izdali skupno 165 številk našega časopisa.

Poleg tega smo obveščali člane s sedmimi številkami izredne izdaje časopisa Litostroj z naslovom »Med dvema številkama« ter ob obletnici ustanovitve Litostroja z izredno izdajo časopisa z naslovom »Litostroj v diagramih«. Ob dvajseti obletnici delavskega samoupravljanja sta izšli izredna izdaja časopisa ter zelo lepo urejena revija »Ob dvajseti obletnici delavskega samoupravljanja v Litostroju«.

Ob petindvajsetletnici ustanovitve podjetja smo izdali izredno številko glasila ter okusno urejeno brošuro na šestnajstih straneh, ki je bila opremljena s številnimi fotografijami in izbranimi članki iz preteklih let.

Če bi povezali strani našega časopisa skupaj, bi dobili zelo zajetno knjigo s 1412 stranmi Litostroja ter s 44 stranmi »Med dvema številkama«.

Časopis nam že vsa leta vzorno in prizadevno tiska kolektiv tiskarne v Kopru. Časopis je začel izhajati v nakladi 3000 izvodov, sedaj pa znaša naklada 5800 izvodov.

LETO	Družbeno-politični članki	Poročila UO in DSP	Industrija in gospodarstvo	Vesti iz obratov	Stanovanjski problemi	Vesti iz ambulante in HTV	Strokovni članki	Šport in rekreacija	Kultura in potopisi	Obiski tujih državnikov	Zanima vas	Občinske novice	Vinjete, karikature	Fotografije	Človek in delo
1960	42	23	24	39	10	23	27	32	20	14	12	22	90	235	—
1961	38	28	28	40	12	32	35	30	17	18	12	18	88	186	—
1962	30	30	29	37	15	31	42	30	10	19	12	16	129	244	—
1963	36	33	33	45	20	36	43	25	9	17	12	15	95	182	—
1964	39	35	37	46	23	35	65	12	4	19	12	10	108	140	—
1965	31	30	30	36	14	15	64	6	5	4	9	11	89	118	8
1966	39	36	41	37	16	17	70	7	3	3	11	7	96	125	41
1967	19	31	39	32	13	20	64	9	6	—	10	6	111	122	32
1968	23	28	42	28	9	25	56	13	7	—	10	3	121	119	16
1969	18	32	38	24	11	27	60	7	11	—	9	5	98	170	19
1970	31	32	62	38	11	28	76	9	18	—	11	5	112	201	17
1971	32	25	58	46	10	35	70	15	4	2	10	6	80	220	20
1972	36	20	50	52	9	40	63	12	8	1	11	—	90	200	10
1973	33	15	63	59	13	43	72	14	14	—	10	—	110	232	—

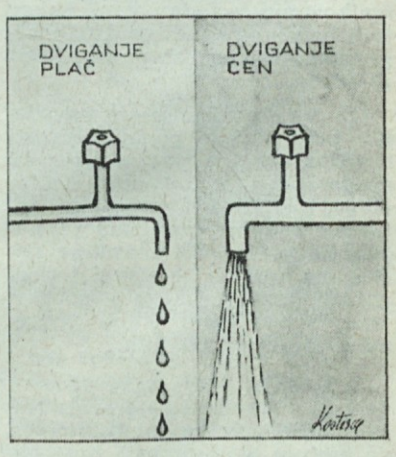

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik Vladimir Kovač — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Telefon uredništva 56-021 (h. c.) int. 246 — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru — 1974